

Bundel – Commissie Burgerzaken van 12 september 2023

Agenda bijlagen

- 1 Opening
19:00 uur
- 2.a Vaststellen concept besluitenlijst Buza d.d. 4-7-2023
 Concept Besluitenlijst raadscommissie 4 juli 2023 Burgerzaken
- 2.b Toezeggingenlijst (afgedaan tussen 22-6 en 30-8-2023)
 Toezeggingen afgedaan tussen 22-6 en 30-8-2023
- 2.c Actieve informatieplicht en passieve informatieplicht
- 2.d Terugkoppeling vanuit verbonden partijen
- 3 Herstelplan Xonar; Gemeenteblad 2023/65
19:10 – 20:10 uur
Weth. Van Dijk
Mw. Boer
Bijlage 3 en 4 zijn niet openbaar en liggen ter inzage op de griffie
 Raadsvoorstel 65 Herstelplan Xonar
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 2) Brief XONAR – Jeugdregio ZL in zake aanvraag incidentele financiële steun Herstelplan XONAR
 Raadsvoorstel 65 (Bij bijlage 2) financiële onderbouwing bijdrage XONAR beter leesbaar
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 5) Monitoringsvoorstel 20230614
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 6) Zorgcontinuïteit XONAR
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 7) Memo jeugddautoriteit
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 8) Risicoparagraaf (002)
 Raadsvoorstel 65 (bijlage 9) herstelplan XONAR
 RIB – Vragen en antwoorden over herstelplan Xonar
- 4 Sluiting
20:10 uur

BESLUITENLIJST

VAN DE

OPENBARE VERGADERING

VAN DE RAADSCOMMISSIE BURGERZAKEN

VAN DE GEMEENTE BRUNSSUM

GEHOUDEN OP

DINSDAG 4 JULI 2023 OM 19:00 UUR

IN DE RAADZAAL

Besluitenlijst van de openbare vergadering van de raadscommissie Burgerzaken, gehouden op dinsdag 4 juli 2023 om 19:00 uur in de raadzaal. Aansluitend vergadert de rekencommissie. Beide vergaderingen zijn openbaar.

***Van deze vergadering zijn geluids- en/of video-opnamen beschikbaar via:
YouTube kanaal van de Gemeenteraad Brunssum kanaal 1
<https://www.youtube.com/watch?v=oR5Dhn9UmE0>***

AANWEZIG COMMISSIE BURGERZAKEN:

Voorzitter:	Dhr. F.G. Joosten (VVD)
Burger-commissieleden:	Mw. M.G.H. Kessels (PAK, woordvoerder) Mw. S.H. Hallingse (Lijst Brunssum Lokaal, woordvoerder) Mw. S.L.F. Gulpen (VVD, woordvoerder) Dhr. R.M. Klement (BBB Lijst Palmen, toehoorder) Mw. B.H. Arts-Robeerts (SP, woordvoerder)
Raadsleden:	Dhr. J.A. Arts (SP) Mw. V.J.G.M. Braam (PvdA, toehoorder) Dhr. S.J.H. L'Espoir (Lijst Brunssum Lokaal, toehoorder) Dhr. G. Fober (Lijst Borger, woordvoerder) Dhr. L.C.C. Hermans (Lijst Borger) Dhr. J.H.J. Janssen (PAK, toehoorder) Mw. A. Lust-van Goinga (Lijst Borger, toehoorder) Mw. D.C.M. van Oppen (VVD) Dhr. L.J.H. Snackers (BBB Lijst Palmen, woordvoerder)
Collegeleden:	Mw. M.Y. van Leusden-Brüning Mw. V. Hermans
Notulist (griffier):	Dhr. P. Peeters
Ambtelijke ondersteuning:	Mvr. Houben (agendapunt 3), Dhr. Van Goethem (agendapunt 4)
Externe ondersteuning:	Dhr. Smeijsters, (agendapunt 3)
Participanten:	Dhr. Moonen en dhr. Van Laanen SMO-raad (agendapunt 3)
Afwezig met afmelding:	

Agendapunt 1: Opening

De voorzitter opent de vergadering om 19:00 uur.

Agendapunt 2a: Vaststellen concept besluitenlijst Burgerzaken d.d. 23-5-2023

De besluitenlijst van de commissie burgerzaken van 23 mei 2023 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Agendapunt 2b: Toezeggingenlijst (afgedaan tussen 18-5 en 21-6-2023)

De toezeggingen met nummers 49 en 87 (2022) en 21,22,27,30,31,32,35,33,34,35, 36,37 en 38 (2023) zijn akkoord.

Agendapunt 2c: Actieve informatieplicht & passieve informatieplicht

In het kader van de actieve informatieplicht zijn geen mededelingen.

In het kader van de passieve informatieplicht worden geen vragen gesteld.

Agendapunt 2d: Terugkoppeling verbonden partijen

Er is geen terugkoppeling vanuit de verbonden partijen.

Agendapunt 3: Uitkomsten onderzoek verruimen inkomensgrenzen; Gemeenteblad 2023/32

Wethouder van Leusden geeft een toelichting op het voorstel en beantwoordt de gestelde vragen, ambtelijke ondersteund door mevrouw Houben en de heer Smeijsters van ISD-Bol.

Toezegging 42 (4-7-2023 BUZA) Uitkomsten onderzoek verruimen minimabeleid

Wethouder van Leusden zegt toe: een overzicht beschikbaar te stellen van de uitvoeringskosten van de verschillende percentages van het gebruik bij het verruimen van het minimabeleid.

De commissie adviseert unaniem voor behandeling in de raad van het raadsvoorstel/besluit:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van het onderzoek van ISD BOL naar het verhogen van de inkomensgrenzen inzake toezegging 81 (Verhoging inkomensgrens voor energietoeslag 2023) en 73 (Ruimhartiger minimabeleid) van 1 november 2022
2. De inkomensgrenzen behorende bij het minimabeleid voor Bijzondere Bijstand en participatie te handhaven.

3. Kennisnemen van het besluit van B&W d.d. 12 juni jl. om huishoudens met een inkomen tot 120% (van het bijbehorende bijstandsniveau) onder geldende voorwaarden energietoeslag 2023 te verstrekken ad.€ 1.300 met de peildatum 1 januari 2023, deze zo mogelijk ambtshalve uit te betalen en de uitvoering wederom te beleggen bij ISD BOL
4. Kinderen, tot 18 jaar, uit minimahuishoudens met een inkomen tot 130% van het geldende bijstandsniveau een zomer- en winterkledingpakket beschikbaar te stellen en daarvoor structureel extra budget bij te ramen ad. € 100.000,00, via de begroting 2024
5. Hiermee te starten in 2023 met het winterkledingpakket vanaf september en dit in 2023 te dekken uit het beschikbare budget Armoede (630003/438103)
6. In te stemmen met de afhandeling van toezeggingen 81, 73(2022) en 24(2023), op basis van dit voorstel
7. Kennisnemen van het besluit van B&W dat de dierenvoedselbank blijvend ondersteund wordt door doorverwijzing via de ketenpartners armoede schuldhelpverlening en met de gebruikelijke communicatieactiviteiten en daarmee toezegging 67 af te handelen.
8. Het Noodfonds Minima structureel op te hogen met €25.000, in 2023 via het crisis- en herstelfonds en meerjarig via de begroting 2024 en verder, om maatwerk te kunnen bieden aan meer burgers met een acuut (financieel) probleem en de uitvoering bij CMWW te handhaven
9. Kennisnemen van het onderzoek naar gratis OV en het besluit van het college d.d.12 juni dit niet aan te bieden in het kader van het minimabeleid

De commissie adviseert unaniem het voorstel als bespreekstuk te behandelen in de raadsvergadering van 11 juli 2023.

Agendapunt 4: Zienswijze Centrumregeling Opvang en beschermd wonen; Gemeenteblad 2023/53

Wethouder Hermans geeft een toelichting op het voorstel en beantwoordt de gestelde vragen, ambtelijk ondersteund door de heer van Goethem.

De commissie adviseert unaniem voor behandeling in de raad van het raadsvoorstel/besluit:

Met een positieve zienswijze te reageren op de concept gemeenschappelijke regeling "Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen Wmo 2024" met de volgende aanvullende boodschap: de gemeente Brunssum roept de gemeente Heerlen op om de overschotten op het taakveld Beschermd Wonen over het jaar 2024, als gevolg van het uitstel van de doordecentralisatie, op eerlijke wijze te verdelen of in te zetten (eventueel reserveren) ten behoeve van de taak Beschermd Wonen.

De commissie adviseert unaniem het voorstel als akkoordstuk te behandelen in de raadsvergadering van 11 juli 2023.

Agendapunt 5: Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20.20 uur.

Onderwerp	Datum <i>toezegging</i>	Nummer	Portefeuillehoud	Datum reactie	Afgedaan
Uitkomsten onderzoek verruimen minimabeleid	04-07-2023	42	Van Leusden	07-07-2023	Ja
Uniform urgentiebeleid woningtoewijzing	27-06-2023	41	Van Dijk	11-07-2023	Ja
Anterieure overeenkomst (Bp Raadhuisstraat)	12-06-2023	40	Van Dijk	10-07-2023	Ja
Bestemmingsplan Raadhuisstraat	12-06-2023	39	Van Dijk	10-07-2023	Ja
Compliment ISD-Bol	23-05-2023	29	Van Leusden	17-08-2023	Ja
Toelichting aanvraag vervoerspas all-inn pakket	23-05-2023	28	Hermans	27-06-2023	Ja
Gratis Openbaar Vervoer = overgenomen motie	09-05-2023	24	Van Leusden	11-07-2023	Ja
2e versie zienswijze	04-04-2023	20	Van der Rijt	14-07-2023	Ja
Gebruik daken wapendepots JFC	01-11-2022	82	Van Leusden	03-07-2023	Ja
verhoging inkomensgrens voor energietoeslag 2023	01-11-2022	81	Van Leusden	11-07-2023	Ja
Ruimhartiger minimabeleid (= overgenomen motie 16)	01-11-2022	73	Van Leusden	11-07-2023	Ja
Dierenvoedselbank(= overgenomen motie 5)	01-11-2022	67	Van Leusden	17-07-2023	Ja
Communicatie over de toegankelijkheid van het klimbos/park Het Plateau	23-02-2021	5	Janssen	28-08-2023	Ja
Kosten werkbudget Oostflank	22-09-2020	61	Van Leusden	26-07-2023	Ja

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 27-06-2023
Registratiekenmerk : 202315422
Gemeentebladnr. : 2023/65
Afdeling opsteller : Maatschappelijke ontwikkeling
Naam opsteller : Daphne Boer
Bereikbaar onder : +31455278502, daphne.boer@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Jaimy van Dijk
Raadsvergadering d.d. : 26-09-2023
Uiterlijke datum : 26-09-2023

Bijlage 1: niet aanwezig (intern Maastricht)
Bijlage 2: Aanvraag XONAR financiële steun herstelplan
Bijlage 3: **GEHEIM** Herstelplan XONAR dec. 2022
Bijlage 4: **GEHEIM** Financieel addendum op herstelplan XONAR mei 2023
Bijlage 5: Monitoring herstelplan
Bijlage 6: Zorgcontinuïteit
Bijlage 7: Visie Jeugddoriteit op herstelplan XONAR
Bijlage 8: Risicoparagraaf
Bijlage 9: Raadsvoorstel gemeente Maastricht
Bijlage 10: Collegevoorstel gemeente Maastricht

Aan de raad,

1. Onderwerp

Raadsvoorstel Herstelplan Xonar

Als de raad instemt met dit voorstel wordt er door de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg een incidentele financiële bijdrage aan XONAR verstrekt van maximaal € 8,0 mln. Het aandeel van gemeente Brunssum hierin bedraagt maximaal €138.211. Daarnaast zijn kosten gemoeid met de ondersteuning vanuit Maastricht en de regievoerder, deze kosten zijn volgens de raming voor Brunssum €16.658,43. Met deze financiële bijdrage wordt XONAR in staat gesteld om haar herstelplan uit te voeren en zo te komen tot een duurzaam gezonde bedrijfsvoering waarmee in de toekomst fluctuaties in omzet kunnen worden opgevangen. Stichting XONAR is een cruciale aanbieder van jeugdhulp in de regio Zuid-Limburg. Door het uitvoeren van het herstelplan inclusief de bijdragen van gemeenten hieraan kan de jeugdhulp aan ca. 2.500 kinderen, jongeren en hun gezinnen per jaar in onze regio nu en in de toekomst worden voortgezet.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Op 6 juni 2023 hebben de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg van stichting XONAR (hierna: XONAR) het verzoek (zie bijlage 2) gekregen om een incidentele financiële bijdrage te verstrekken ten behoeve van duurzaam herstel van haar bedrijfsvoering om zo zorgcontinuïteit te kunnen bieden. Dit is het resultaat van een intensief traject dat XONAR met de samenwerkende gemeenten, de Jeugddoriteit¹, een onafhankelijk regievoerder en externe deskundigen heeft doorlopen nadat medio 2022 duidelijk werd dat er sprake was van een zorgelijke financiële situatie met een te laag financieel rendement. Onder een gezonde bedrijfsvoering wordt verstaan een reële meerjarenbegroting die een rendement van minimaal 2% laat zien zodat schommelingen in omzet en onvoorziene tegenvallers in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

b. Huidige situatie/probleemstelling

XONAR is de grootste jeugdhulpaanbieder in Zuid-Limburg en biedt jaarlijks hulp aan ongeveer 2.500 kinderen en hun gezinnen in de regio. Dit betekent dat ca. 20% van alle jongeren met een vorm van jeugdhulp in Zuid-Limburg deze hulp

¹ Jeugddoriteit is een landelijk orgaan dat toezicht houdt op de continuïteit van jeugdhulp. Zie: www.jeugddoriteit.nl

van XONAR ontvangt. XONAR biedt een breed palet aan hulpvormen: ambulante hulp, jeugdhulp met verblijf zoals pleegzorg en gezinshuizen en jeugdhulp in crisissituaties. XONAR heeft de transformatiegedachte zoals verwoord in de regiovisie van Zuid-Limburg hoog op de agenda staan. Steeds meer hulp die XONAR verleent zal verschuiven van verblijfhulp naar ambulante hulp. Naast jeugdhulp vervult XONAR ook een aantal andere maatschappelijke functies in de regio zoals de Vrouwenopvang (in Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek), het Centrum Seksueel Geweld en de (beschermde) opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen of statushouders (in opdracht van COA² en Nidos³). XONAR vervult hiermee een cruciale rol in het zorglandschap van gemeenten.

Op peildatum 1 april 2023 kregen in totaal ca. 1.980⁴ unieke cliënten uit de regio Zuid-Limburg zorg vanuit XONAR. In gemeente Brunssum betrof het 34 cliënten.

XONAR heeft haar verzoek om een incidentele financiële bijdrage aan de jeugdregio gesteld vanuit de zorgelijke financiële positie waarin zij zich bevinden. Wanneer de financiële situatie van een jeugdhulpaanbieder zorgelijk is, treedt conform landelijke afspraken in het convenant 'Bevorderen continuïteit jeugdhulp' een draaiboek⁵ in werking. In dit draaiboek zijn de verantwoordelijkheden van aanbieder, jeugddoorloopt en jeugdzorgregio beschreven gericht op het bieden van zorgcontinuïteit. Onder continuïteit van jeugdhulp wordt in dit kader verstaan dat elke jeugdige passende hulp ontvangt zolang dat nodig is, en dat deze hulp, indien deze niet bij de huidige aanbieder gecontinueerd kan worden, gecontroleerd wordt overgedragen. Hieronder wordt ook verstaan om cliënten in lopende hulpverleningstrajecten zoveel mogelijk bij dezelfde behandelaar of begeleider te houden. De situatie rond XONAR is op basis van het draaiboek in onderling overleg door gemeenten en XONAR ingeschaald in trede 3: 'zorgelijk'. Dit betekent dat er mogelijkheden worden gezien om in de bedrijfsvoering bij te sturen. Op basis hiervan heeft XONAR de opdracht gekregen om een herstelplan op te stellen om zo te komen tot een duurzaam herstel van de organisatie. Ook is vanuit trede 3 een regievoerder aangesteld en is een werkgroep gestart om als regio betrokken te zijn bij het herstelplan en de besluitvorming hierover voor te bereiden. De Jeugddoorloopt neemt deel in deze werkgroep.

De financiële situatie van XONAR is – net als bij andere grote jeugdzorginstellingen in het land - sinds de stelselwijziging in 2015 achteruitgegaan. Sinds 2019 maakt XONAR jaarlijks verlies. Tot en met 2022 konden deze verliezen nog binnen het weerstandsvermogen worden opgevangen, maar vanaf 2023 lukt dat niet meer. In 2022 zakte de solvabiliteit onder de norm van 20% en is de landelijke Jeugddoorloopt betrokken geraakt. M.i.v. 2023 staat de liquiditeit onder druk. De oorzaken voor de financiële problematiek bij XONAR zijn op hoofdlijnen:

- Inefficiënties in aansturing en organisatie-inrichting door o.a. een complex portfolio van zorg en een relatief hoog aantal managementlagen in de organisatie;
- Hogere overheadkosten dan is opgenomen in de tarieven die XONAR ontvangt;
- Hogere inzet van uren per zorgaanbod/cliënt dan is opgenomen in de tarieven door onder meer het ontbreken van sturing op deze inzet en relatief weinig productieve uren per FTE vergeleken met wat gangbaar is in de sector;
- Relatief veel complexe problematiek die niet goed past binnen de gemiddelde tarieven van de arrangementensystematiek;
- Te hoge zorgpersoneelskosten per FTE o.a. door een CAO die sneller is gestegen dan de tarieven, een hoger ziekteverzuim en hogere inhuur van personeel (ZZP) dan verondersteld in de tarieven;
- Niet volledig vergoede activiteiten waaronder vervoerskosten en niet-declarabele personeelsinzet voordat er met gemeenten overeenstemming is over de benodigde inzet.
- Weinig risicospreiding doordat XONAR vrijwel volledig afhankelijk is van inkomsten van gemeenten vanuit de Jeugdwet zonder andere financieringsstromen zoals Wet langdurige zorg (Wlz) of Zorgverzekeringswet (Zvw).

² COA: Centraal Orgaan Opvang asielzoekers

³ Nidos: Stichting Nidos voert de voogdij of toezicht uit bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen

⁴ Inclusief 480 unieke cliënten van XONAR die deze jeugdhulp via de coöperatie JENS ontvangen. Deze coöperatie biedt lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp aan jeugdigen uit Heerlen, Landgraaf en Voerendaal. XONAR is een van de coöperanten.

⁵ Zie [Draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' | Convenant | Rijksoverheid.nl](#)

Om weer toe te groeien naar een gezonde bedrijfsvoering heeft XONAR een herstelplan⁷ ligt wegens bedrijfsgevoelige informatie geheim ter inzage voor raadsleden. Het herstelplan bestaat op hoofdlijnen uit een interne reorganisatie en het afstoten/gecontroleerd overdragen van onderdelen die voor XONAR verlieslatend zijn. Daarnaast wordt een incidentele, financiële bijdrage aan de gemeenten uit Zuid-Limburg gevraagd. Ook wil XONAR graag fuseren met een andere zorgpartij, de Mutsaersstichting, om zo het draagvlak en de weerbaarheid van de organisatie te vergroten. Dit totaalpakket aan maatregelen moet ertoe leiden dat de zorgcontinuïteit voor de jongeren en gezinnen wordt geborgd.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Gemeenten zijn vanuit de jeugdwet verantwoordelijk voor het realiseren van een dekkend zorglandschap in de jeugdhulpregio. Wanneer een jeugdhulpaanbieder, die voor veel jeugdigen in de jeugdhulpregio zorg verleent, in de problemen komt, is het zorgdragen voor de continuïteit van de geleverde zorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Dit is waarom XONAR een beroep doet op de gemeenten in de regio. Met een incidentele bijdrage vanuit alle gemeenten in de jeugdregio Zuid-Limburg is op korte termijn de zorgcontinuïteit te waarborgen. De bijbehorende acties uit het herstelplan zullen moeten leiden tot duurzaam herstel van de organisatie in 2024. Onderdeel hiervan is het overdragen van verlieslatende onderdelen zoals Medisch Kinderdagverblijf (MKD), gespecialiseerde dagbehandeling DB Xtra, een deel van de leefhuizen (krimp van ca. 50%) en de deelname aan JENS. Het probleem hierbij ligt binnen de bedrijfsvoering van XONAR en is niet te wijten aan één of meerdere specifieke contracten.

De continuïteit van zorg wordt gegarandeerd door andere aanbieders (met zoveel als mogelijk behoud van de relatie behandelaar-cliënt). Daarnaast krimpt XONAR naar een organisatie met minder managementlagen waarin meer gestuurd wordt op doelmatigheid van zorginzet. Bijlage 6 informeert u over het proces dat doorlopen wordt om continuïteit van zorg te garanderen voor de onderdelen die XONAR gaat overdragen.

Indicatoren

Het aantal jongeren op jaarbasis waarvoor regionaal continuïteit van zorg geborgd wordt bedraagt ca. 2.500 waarvan ca. 34 uit Brunssum. Buiten jeugdhulp om worden jaarlijks ca. 300 vrouwen (deels met kinderen) in de Vrouwenopvang van XONAR opgevangen (met verblijf of alleen ambulant) en verblijven ca. 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen bij XONAR.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Bijgevoegd collegevoorstel.

2. traject tot dusverre

De gemeenteraden zijn met raadsinformatiebrieven en in een gezamenlijke raadssessie op 15 februari over het verbetertraject bij XONAR geïnformeerd. In de eerste week van juli worden nog aanvullende sessie georganiseerd in de subregio's Maastricht-Heuvelland, Westelijk Mijnstreek en Parkstad.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

- In te stemmen met doorgeleiding van bijgevoegd raadsvoorstel waarin de gemeenteraad voorgesteld wordt om een bedrag van maximaal € 138.211 toe te kennen aan stichting XONAR om de zorgcontinuïteit voor onze jeugdigen veilig te stellen.

⁶ Zie www.jeugdautoriteit.nl voor taken/positionering en het van toepassing zijnde Early Warning System

⁷ Het herstelplan is in december 2022 onder geheimhouding gedeeld met de betreffende portefeuillehouders. In december is ook een publieksversie verschenen. In mei 2023 is door de veranderde situatie t.o.v. het herstelplan van december een financieel addendum (bijlage 4 bij dit voorstel) aan het herstelplan toegevoegd. Dit addendum geeft inzicht in de financiële consequenties van de uiteindelijk voorgestelde maatregelen.

- In te stemmen met doorgeleiding van bijgevoegd raadsvoorstel waarin de gemeenteraad voorgesteld wordt om een bedrag van € 16.658,43 toe te kennen aan centrumgemeente Maastricht voor de ondersteuningskosten van het proces rondom het herstelplan Xonar.
- Op grond van artikel 87 van de Gemeentewet juncto artikel 5.1, eerste lid, onder c Wet open overheid, voor onbepaalde tijd geheimhouding op te leggen op de documenten bijlage 3 Herstelplan XONAR dec. 2022 en bijlage 4 Financieel addendum op herstelplan XONAR mei 2023.
- De geheime documenten op grond van artikel 88, lid 2 van de Gemeentewet te verstrekken aan de raad.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Jeugdwet
- Draaiboek continuïteit jeugdhulp
- Centrumregeling Zuid-Limburg

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja, het bieden van zorgcontinuïteit past binnen deze visie.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

In totaliteit verzoekt XONAR de jeugdhulpregio Zuid-Limburg om een incidentele financiële bijdrage van max. € 8,0 mln. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- a. Frictiekosten: € 1,9 mln.
- b. Reorganisatiekosten: € 2,4 mln.
- c. Transitiekosten personeel: € 3,7 mln.

Totaal regio Zuid-Limburg € 8,0 mln.

Ad a. De hulpvormen Medisch Kinderdagverblijf (MKD) en gespecialiseerde Dagbehandeling (DB Xtra) en een aantal kleinere onderdelen zijn voor XONAR structureel verlieslatend en worden daarom overgedragen. Daarnaast wordt een deel van de leefhuizen afgestoten. Tijdens de overgangperiode (geen nieuwe instroom) is er sprake van leegstand door onvoldedige bezetting. De kosten om de continuïteit van zorg voor de bestaande cliënten tijdens deze 'leeglooperperiode' te borgen bedragen € 0,8 mln. voor MKD, € 0,5 mln. voor DB Xtra en € 0,6 mln. voor de leefhuizen.

Ad b. De reorganisatiekosten bestaan voornamelijk uit inzet van externe expertise voor het opstellen van het herstelplan zoals de interim-bestuurder, juridische en financiële expertise.

Ad c. Transitiekosten af te bouwen en over te dragen personeel (in totaal ca. 131 FTE). Om personeel dat afscheid moet nemen van XONAR te behouden voor de sector wordt samengewerkt met andere jeugdhulpinstellingen in de regio met als doel personeel zoveel mogelijk te behouden voor de sector.

De bijdrage wordt aan XONAR verstrekt op basis van gerealiseerde kosten waarbij deze het genoemde maximum van € 8 mln. niet mogen overschrijden. Hierop zal een voorschot verstrekt worden van 60%. Vaststelling van de definitieve bijdrage vindt plaats op basis van een accountantsverklaring. Eventuele meeropbrengsten uit de verkoop van vastgoed worden hierbij in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage. Het verstrekken van de bijdrage aan XONAR door gemeenten vindt plaats onder strikte nadere voorwaarden die schriftelijk worden vastgelegd. Zo dient er voor 1 januari as. Een geactualiseerde begroting door XONAR te worden ingediend incl. meerjarenbegroting, productenraming en onderhoudsplan. Op de uitvoering van het herstelplan vindt monitoring plaats conform het monitoringsplan (bijlage 5).

Conform het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp is de verdeelsleutel voor de bijdrage van de 16 gemeenten vastgesteld op basis van het aantal jeugdigen in zorg per peildatum 1 juli 2022. Deze peildatum is vastgesteld toen bekend werd dat er sprake zou zijn van een herstelplan en een mogelijke financieringsvraag. De verdeling over de gemeenten is op basis van deze verdeelsleutel als volgt:

<i>Maximale bijdrage per gemeente o.b.v. verdeelsleutel # cliënten in zorg per 01-07-2022:</i>			
	# cliënten	% aandeel	gevraagde steun € 8,0 mln.
Beek	38	1,93%	€ 154.472
Beekdaelen	54	2,74%	€ 219.512
Brunssum	34	1,73%	€ 138.211
Eijsden-Margraten	24	1,22%	€ 97.561
Gulpen-Wittem	13	0,66%	€ 52.846
Heerlen	634	32,22%	€ 2.577.236
Kerkrade	187	9,50%	€ 760.163
Landgraaf	170	8,64%	€ 691.057
Maastricht	382	19,41%	€ 1.552.846
Meerssen	21	1,07%	€ 85.366
Simpelveld	16	0,81%	€ 65.041
Sittard-Geleen	257	13,06%	€ 1.044.715
Stein	60	3,05%	€ 243.902
Vaals	16	0,81%	€ 65.041
Valkenburg aan de Geul	31	1,58%	€ 126.016
Voerendaal	31	1,58%	€ 126.016
Eindtotaal	1.968	100,00%	€ 8.000.000

Het aandeel van Brunssum bedraagt max. € 138.211. Dit wordt meegenomen in de 2e Berap.

Naast deze kosten heeft de regio ook extra kosten gemaakt om te komen tot een breed gedragen herstelplan bij XONAR. Er is extra financiële capaciteit ingezet, een onafhankelijk regievoerder aangesteld (als onderdeel van het te volgen draaiboek continuïteit jeugdhulp), juridisch advies ingewonnen en geïnvesteerd in de bestuurlijke en ambtelijke afstemming tussen de 16 gemeenten. De totale kosten van deze extra inzet worden geraamd op € 400.000 voor de regio. Deze kosten worden verdeeld op basis van de verdeelsleutel op basis van de centrumregeling Verwerving Jeugd Zuid-Limburg. Op basis van deze verdeelsleutel is de bijdrage van Brunssum 4,16%, omgerekend betekent dat een bedrag van € 16.658,43.

Vervolg

Met de financiële bijdragen van de gemeenten in Zuid-Limburg is XONAR in staat om het herstelplan uit te voeren en toe te groeien naar een rendement van minimaal 2% waarmee fluctuaties in de omzet binnen de reguliere bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

Gemeenten hebben bij de financiële bijdrage een aantal randvoorwaarden gesteld waaraan uitvoering zal worden gegeven:

- De Jeugdautoriteit onderschrijft de gekozen koers voor het uitvoeren van het herstelplan.
- Structurele monitoring van de uitvoering van het herstelplan en de bedrijfsvoering van XONAR op basis van een geactualiseerde meerjarenbegroting (incl. productenraming en onderhoudsplan) en periodiek door XONAR aan te leveren voortgangsinformatie die wordt voorgelegd aan gemeenten en de Jeugdautoriteit. (zie bijlage 5). Transparantie is nodig om met vertrouwen aan herstel te werken;
- Instemming bij het functieprofiel van de nieuwe bestuurder van XONAR zoals dat door de Raad van Toezicht zal worden opgesteld en advies bij de uiteindelijke benoeming;

- De Jeugddautoriteit neemt kennis van de onderzoeksvragen en uitkomst van het zorgvuldigheidsonderzoek (due diligence) naar een mogelijke fusie van XONAR met de Mutsaersstichting. Als de situatie daar aanleiding toe geeft zal de Jeugddautoriteit interveniëren. Daarnaast is er afhankelijk van de fusievorm toestemming van gemeenten nodig om bestaande contracten over te laten gaan op de gefuseerde organisatie. Gemeenten kunnen hier (redelijke) voorwaarden aan verbinden.
- Daarnaast zal periodiek bestuurlijk overleg met XONAR gevoerd worden door een vertegenwoordiging van de 16 gemeenten waarbij de financiële stand van zaken en de voortgang van het herstelplan besproken worden.

Als onderdeel van het herstelplan gaat XONAR een aantal onderdelen overdragen naar andere zorgaanbieders. Er wordt een kernteam opgesteld dat dit proces zal begeleiden. Met ouders/verzorgers van de cliënten van XONAR wordt gekeken wat het beste is voor hun kind en worden afspraken gemaakt voor eventuele zorgoverdracht naar een andere zorgaanbieder. Het uitgangspunt hierbij is dat de relatie tussen behandelaar en cliënt zoveel als mogelijk behouden blijft zodat de vertrouwensrelatie die onderdeel uitmaakt van een hulpverleningstraject in stand blijft. De uitfasering van de af te stoten onderdelen moet gereed zijn voor 1 januari 2024.

c. Argumenten en overwegingen

1.1 Op peildatum 1 april 2023 waren 1.980 jeugdigen in zorg bij XONAR. Jaarlijks (rekening houdend met in – en uitstroom) gaat het om ca. 2.500 jeugdigen. Om de continuïteit van zorg voor deze jongeren te borgen wordt een eenmalige, financiële bijdrage van de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg gevraagd. Hiermee groeit XONAR weer toe naar een gezonde bedrijfsvoering. Zodoende wordt voorkomen dat een groot aantal jongeren die nu gespecialiseerde jeugdhulp van XONAR ontvangt moet wisselen van zorgaanbieder en hulpverlener of een periode helemaal geen zorg en ondersteuning ontvangt.

1.2 Langer uitstellen van het besluit om financiële steun te verlenen is niet mogelijk in verband met de precaire financiële situatie. Eerder dit jaar is door gemeenten al een vooruitbetaling van reeds beschikte bedragen geweest zodat XONAR aan haar financiële verplichtingen kan blijven voldoen. Indien in oktober de nu gevraagde incidentele steun niet beschikbaar komt, kan XONAR opnieuw niet aan haar financiële verplichtingen, met name aan haar personeel, voldoen en is een faillissement in het najaar van 2023 onontkoombaar. Een faillissement brengt met zich mee dat alle jeugdigen die vanuit XONAR zorg krijgen, onder gemeentelijke verantwoordelijkheid, overgedragen moeten worden naar andere jeugdhulpaanbieders. Dit scenario zal schade toebrengen aan jeugdigen en gaat daarnaast gepaard met hoge financiële kosten voor de gemeenten. Bovendien is het de vraag of er in Zuid-Limburg voldoende capaciteit bij andere aanbieders is om al deze zorg over te nemen. Om dit te voorkomen zetten we als jeugdhulpregio in op een duurzaam herstel voor XONAR. Dat sluit aan bij de opdracht die de jeugdhulpregio heeft als een zorgaanbieder in trede 3 zit.

1.3 XONAR heeft door het uitblijven van besluitvorming over de financiële bijdrage last van vraaguitval. Ouders en verwijzers kiezen voor zekerheid en plaatsen kinderen indien mogelijk bij andere zorgaanbieders. Daarnaast staat door uitstroom van personeel de continuïteit van zorg onder druk. Hierdoor en door de precaire financiële situatie dient zo snel mogelijk duidelijkheid te komen over de toekomst van XONAR.

1.4 Om de voortgang van het herstelplan te volgen en tijdig bij te sturen is een monitoringsplan opgesteld (zie bijlage 5). Het aanleveren van periodieke voortgangsinformatie is één van de voorwaarden die gemeenten verbinden aan de financiële bijdrage. De Jeugddautoriteit zal minimaal nog een jaar betrokken blijven om te monitoren op de voortgang van het herstelplan. Daarnaast zal met de Raad van Toezicht overleg plaatsvinden over het profiel voor de nieuwe bestuurder van XONAR die de huidige interim-bestuurder zal opvolgen. Daarnaast zal periodiek bestuurlijk overleg met XONAR gevoerd worden waarbij de financiële stand van zaken en de voortgang van het herstelplan besproken worden.

d. Opties en keuze

Als de gemeenten in Zuid-Limburg niet bereid zijn tot het doen van de gevraagde incidentele bijdrage dient het volledige zorgaanbod (inclusief professionals, jeugdigen en ouders) overgedragen te worden aan andere

zorgaanbieders. Deze zorgoverdracht is een langdurig traject dat waarschijnlijk hogere kosten voor gemeenten met zich meebrengt zonder garanties op zorgcontinuïteit. Een faillissement is dan onvermijdelijk. Daarnaast bestaat het risico dat een deel van het personeel niet behouden blijft voor jeugdhulp terwijl er nu al krapte is op dat vlak. Als gemeenten niet in gezamenlijkheid tot een passende oplossing kunnen komen om de zorgcontinuïteit te borgen, dan zal de Jeugdautoriteit opschalen naar het ministerie van VWS in het kader van de stelselverantwoordelijkheid. Een dergelijke opschaling wordt ingezet als blijkt dat ondanks alle mogelijke inzet en pogingen om tot consensus te komen, de continuïteit van jeugdhulp risicovol blijft. In het uiterste geval zal het ministerie de regie over de zorgcontinuïteit overnemen en zo nodig overgaan tot indeplaatsstelling.

Participatie

De gemeenteraden van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg zijn geïnformeerd in gezamenlijke raadsbijeenkomsten in februari en juli 2023. XONAR verzorgt de communicatie naar de jongeren/gezinnen die bij XONAR in zorg zijn, naar het eigen personeel en naar verwijzers en andere ketenpartners.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2023/65
Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202315422

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2023/65;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27-06-2023, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling;

Besluit:

1. Het toekennen van een eenmalige, financiële bijdrage van maximaal € 138.211 aan stichting XONAR om de zorgcontinuïteit voor onze jeugdigen veilig te stellen.
2. Het toekennen van € 16.658,43 aan centrumgemeente Maastricht voor de ondersteuningskosten van het proces rondom het herstelplan Xonar.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 26-09-2023.

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier

Jeugdregio Zuid-Limburg
T.a.v. Voorzitter mevr. A. Penn – te Strake
T.a.v. Bestuurders G16 - Jeugdregio Zuid-Limburg

Per e-mail verzonden: Frans.Mourmans@maastricht.nl

Maastricht, 6 juni 2023

Betreft Aanvraag XONAR incidentele financiële steun Herstelplan
Ons kenmerk RvB.2023.0069/KV/DW

Geachte voorzitter Jeugdregio ZL en bestuurders Jeugdregio ZL,

Naar aanleiding van haar financiële situatie is Stichting XONAR (hierna; XONAR) op 6 juli 2022 in overleg met de Jeugdregio Zuid-Limburg en Jeugdautoriteit ingedeeld in trede 3: zorgelijk. Dat betekent dat er conform het draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' een herstelplan moet worden gemaakt.

XONAR heeft een concept-herstelplan 'Continuïteit verzekerd' opgesteld en dit is in december 2022 aangeboden aan de bestuurders van de Jeugdregio ZL.

De afgelopen maanden hebben XONAR en de werkgroep van uw Jeugdregio, in aanwezigheid van de regievoerder en de Jeugdautoriteit, intensief samengewerkt ten behoeve van het opstellen, toelichten en actualiseren van het herstelplan 'Continuïteit verzekerd' (december 2022).

Conform afspraak ontvangt u bij deze het formele verzoek van XONAR voor het ontvangen van incidentele financiële steun bij de uitvoering van het herstelplan en de daaruit voortvloeiende frictiekosten.

Om als cruciale jeugdhulporganisatie tot duurzaam herstel te komen en zorgcontinuïteit voor kwetsbare kinderen te kunnen bieden vraagt XONAR op basis van het geactualiseerde herstelplan een incidentele financiële bijdrage van in totaliteit 8 miljoen van de gemeenten.

Wij betreuren dat XONAR in deze situatie is terechtgekomen en zien nadrukkelijk een rol voor onszelf weggelegd om onze bedrijfsvoering te verbeteren. Ook willen wij invulling geven aan de beoogde transformatie in de jeugdhulpregio.

Wij beseffen dat het overdragen van verliesgevende taken onvermijdelijk is en willen samen met u bouwen aan vertrouwen. Dit zullen we o.a. gaan doen door u transparant te informeren over de voortgang middels de reeds geplande tweewekelijkse monitorgesprekken. Daar waar nodig zal op basis van deze monitor worden bijgestuurd.

postadres
postbus 5571
6202 XB Maastricht

bezoekadres
Randwycksingel 35
6229 EG Maastricht

tel / fax
T 043-6045555
F 043-6045566

internet
www.xonar.nl

Ondanks alle geplande en in uitvoering zijnde verbetermaatregelen is er een incidentele financiële bijdrage nodig die uit de volgende onderdelen bestaat:

We vragen €8 miljoen incidentele steun van G16

Onderwerp	Toelichting	Onderbouwing	Bijdrage	Plafondbedrag ¹
Friciekosten	Friciekosten ontstaan doordat XONAR de verantwoordelijkheid neemt voor continuïteit van zorg voor bestaande cliënten. Hierdoor kan de dienstverlening in de transitieperiode minder efficiënt worden uitgevoerd. Natuurlijke uitstroom van bestaande cliënten zal immers niet gepaard kunnen gaan met instroom van nieuwe cliënten.	Een leegstandvergoeding om bijdrage in 2023 de zorgcontinuïteit van bestaande MKD cliënten te waarborgen.	€0,8m	Ja
		Een leegstandvergoeding voor de hulpvorm DB-Xtra, waarvan afscheid wordt genomen, maar in 2023 wel de zorgcontinuïteit gewaarborgd wordt voor bestaande cliënten.	€0,5m	Ja
		Leegstandvergoeding voor Leeftuizen, waarvan afscheid wordt genomen in 2023, maar waarvan wel de zorgcontinuïteit van cliënten reeds in zorg wordt gewaarborgd.	€0,6m	Ja
Reorganisatiekosten	Ondersteuningskosten	O.a. inhuur personeel t.b.v. herstelplan (inhuur interim-bestuurder), inhuur externe partij t.a.v. herstelplan, juridische bijstand.	€1,9m	Ja
Transitiekosten	Eenmalige subsidie in kader van behoud van banen in jeugdzorg. We willen dit gaan vormgeven waardoor medewerkers o.a. kunnen worden herplaatst bij andere jeugdzorginstellingen.	Kosten bovenmatig personeel MKD (indicatie FTE's 25)	€1,1m	Ja
		Kosten bovenmatig personeel DB-Xtra (indicatie FTE's 15,64)	€0,6m	Ja
		Kosten bovenmatig personeel Leeftuizen	n.v.t. i.v.m. hoge inzet ZZP	Ja
Reorganisatiekosten i.v.m. uitbreiden JENS	Juridische bijstand	Kosten bovenmatig personeel overheid (indicatie FTE's 7,01)	€0,2m	Ja
Transitiekosten i.v.m. uitbreiden JENS	Personele kosten	Kosten bovenmatig personeel (indicatie 83,64 FTE). De friciekosten voor JENS K2/K3 zijn gebaseerd op de transitievergoeding zoals die in de CAO jeugdzorg vermeld staat. In de CAO jeugdzorg is afgesproken de rekenmethode 2016 hiervoor te gebruiken. De transitievergoedingen zijn gebaseerd op leeftijd, dienstjaren en salaris. Dit in verband met een 'overname onderneming'; daarbij wordt uitgegaan van het betalen van de transitievergoeding aan de overnemende partij, waarmee de anciënniteit en hogere lonen van de medewerkers afgekocht worden.	€1,8m	Ja
Totaal			€8,0m	

1) Het plafondbedrag wordt bedoeld dat er sprake is van een maximaal bedrag. De cijfers zijn afgerond tot vier decimalen. Het bedrag kan variëren na de gemeenteraad.

Wij danken de jeugdhulpregio, regievoerder en Jeugdautoriteit voor de samenwerking tot dusver en de bereidheid om samen tot oplossingen te komen.

Wij zijn te allen tijde bereid om vragen te beantwoorden over deze aanvraag.

Met vriendelijke groet,

Drs. K. Verweij MMC
Raad van Bestuur

We vragen €8 miljoen incidentele steun van G16

Onderwerp	Toelichting	Onderbouwing	Bijdrage	Plafondbedrag ¹
Frictiekosten	Frictiekosten ontstaan doordat XONAR de verantwoordelijkheid neemt voor continuïteit van zorg voor bestaande cliënten. Hierdoor kan de dienstverlening in de transitieperiode minder efficiënt worden uitgevoerd. Natuurlijke uitstroom van bestaande cliënten zal immers niet gepaard kunnen gaan met instroom van nieuwe cliënten	Een leegstandvergoeding om Bijdrage in 2023 de zorgcontinuïteit van bestaande MKD cliënten te waarborgen	€0,8m	Ja
		Een leegstandsvergoeding voor de hulpvorm DB Xtra, waarvan afscheid wordt genomen, maar in 2023 wel de zorgcontinuïteit gewaarborgd wordt voor bestaande cliënten	€0,5m	Ja
		Leegstandvergoeding voor Leefhuizen, waarvan afscheid wordt genomen in 2023, maar waarvan wel de zorgcontinuïteit van cliënten reeds in zorg wordt gewaarborgd	€0,6m	Ja
Reorganisatiekosten	Ondersteuningskosten	O.a. inhuur personeel t.b.v. herstelplan (inhuur interim-bestuurder), inhuur externe partij t.a.v. herstelplan, juridische bijstand)	€1,9m	Ja
Transitiekosten:	Eenmalige subsidie in kader van behoud van banen in jeugdzorg. We willen dit gaan vormgeven waardoor medewerkers o.a. kunnen worden herplaatst bij andere jeugdzorginstellingen	Kosten boventallig personeel MKD (indicatie FTE's 25)	€1,1m	Ja
		Kosten boventallig personeel DB-Xtra (indicatie FTE's 15,64)	€0,6m	Ja
		Kosten boventallig personeel Leefhuizen	n.v.t. ivm hoge inzet ZZP	Ja
		Kosten boventallig personeel overhead (indicatie FTE's 7,01)	€0,2m	Ja
Reorganisatiekosten i.v.m. uittreden JENS	Juridische bijstand		€0,5m	Ja
Transitiekosten i.v.m. uittreden JENS	Personele kosten	Kosten boventallig personeel (indicatie 83,64 FTE). De frictiekosten voor JENS K2/K3 zijn gebaseerd op de transitievergoeding zoals die in de CAO jeugdzorg vermeld staat. In de CAO jeugdzorg is afgesproken de rekenmethode 2016 hiervoor te gebruiken. De transitievergoedingen zijn gebaseerd op leeftijd, dienstjaren en salaris. Dit in verband met een 'overname onderneming'; daarbij wordt uitgegaan van het betalen van de transitievergoeding aan de overnemende partij, waarmee de anciënniteit en hogere lonen van de medewerkers afgekocht worden.	€1,8m	Ja
Totaal			€8,0m	

1) Met plafondbedrag wordt bedoeld dat er sprake is van een maximaal bedrag. De claim dient afgerekend te worden waarbij minder kosten terugvloeien naar de gemeenten.

Plan van aanpak monitoring

Herstelplan Xonar

Inleiding

De monitoring die gekoppeld is aan het herstelplan heeft tot doel om de grote uitvoeringsopgave die volgt uit het herstelplan nauwgezet te volgen. De bestuurders van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten hebben kenbaar gemaakt dat de nu volgende fase van uitvoering gericht moet zijn op het creëren van perspectief, het herstellen van vertrouwen en het verschaffen van transparantie. Dit plan van aanpak richt zich op de eerste pijler van dit drieluik: perspectief.

Gezien de situatie bij XONAR en de urgentie om al snel verbeteringen door te voeren zal op de kortst mogelijke termijn met monitoring op de uitvoering van het concept herstelplan moeten worden opgestart. Dus ondanks dat het herstelplan niet definitief is zullen zaken nu al moeten worden opgepakt, met name die zaken die zich richten op de interne bedrijfsvoering en die geen besluitvorming van de gemeenten vereisen.

In het herstelplan spreekt XONAR over twee herstelsporen. Spoor 1 betreft de standalone verbetering van XONAR en spoor 2 gaat uit van een fusie met een andere aanbieder. De verwachting is dat spoor 2 het meest voor de hand liggend is omdat XONAR als standalone organisatie kwetsbaar is, de eerste stappen op dit spoor zijn inmiddels al gezet. Er is sprake van een kleine schaal, weinig risicospreiding zowel geografisch als qua aanbod en het accent op specialistische zorg.

Juist in de transformatie gedachte is een mix tussen lichte en zwaardere vormen van zorg aan te raden. De aantrekkelijkheid van XONAR als fusiepartner zal mede worden bepaald door hoe gezond de organisatie is. Om die reden ligt er een nauw verband tussen de eventuele fusiepartner en de uitvoering van het herstelplan.

Uit bovenstaande blijkt de ingewikkeldheid van de situatie. Juist om die reden is het verstandig om de monitoring op de voortgang van de uitvoering van het herstelplan al in te zetten. Bovendien zal het herstelplan gedurende het hele proces aan verandering onderhevig zijn. Dit komt doordat er aannames worden gedaan die in de praktijk nog hun beslag moeten krijgen. Continue monitoring en eventuele bijstelling is noodzakelijk om naar een duurzaam gezonde organisatie toe te groeien.

Monitoringsoverleg

We starten met de uitvoeringsfase van het herstelplan, niet alles is nog voldoende uitgekristalliseerd en er is sprake van een dynamische doorontwikkeling die verschillende fasen gaat doorlopen. Dat heeft tot gevolg dat ook de monitoring nog in ontwikkeling is. We zullen gedurende het proces van de uitvoering van het herstelplan blijven werken aan de formulering van kwalitatief goede KPI's zonder daarmee de uitvoeringsorganisatie extra te belasten. Gebruiken van informatie die er is en geen informatie opvragen die (nog) niet volledig aanwezig is. Om de monitoring goed te borgen binnen het proces van de

uitvoering van het herstelplan wordt een monitoringsoverleg georganiseerd bestaande uit verschillende leden van de diverse belanghebbenden.

Doel van het monitoringsoverleg

Het monitoringsoverleg toetst de uitvoering van het herstelplan. Bij het niet realiseren van doelen zal vanuit het monitoringsoverleg actief worden bijgestuurd en zo nodig worden opgeschaald naar de portefeuillehouder binnen de G16 alsmede de **drie** wethouders die in verband met de gevoeligheid van het dossier ter versterking zijn toegevoegd

Samenstelling monitoringsoverleg

De samenstelling van het monitoringsoverleg er als volgt uitzien:

- Voorzitter werkgroep gemeenten
- Financial gemeenten
- Bestuurder XONAR
- Directeur Zorg XONAR
- Directeur Control & Bedrijfsvoering XONAR
- Accounthouder en financial Jeugdautoriteit
- Regievoerder
- Secretaris

Rollen, taken en verantwoordelijkheden belanghebbenden

Jeugdautoriteit

De Jeugdautoriteit zal vanuit haar verantwoordelijkheid een belangrijke rol vervullen in de monitoring. Primair beoogt de Jeugdautoriteit vanuit haar rol om discontinuïteit in de jeugdhulp te voorkomen en draagt bij aan de ontwikkeling van het jeugdhulpstelsel. De Jeugdautoriteit is onafhankelijk en geeft gevraagd en ongevraagd advies. De Jeugdautoriteit speelt een verbindende rol als partijen en er onderling niet uitkomen. De Jeugdautoriteit rapporteert haar bevindingen gevraagd en ongevraagd aan de staatssecretaris, de minister, gemeenten, jeugdzorgregio's, de VNG en jeugdhulporganisaties. De inzet van de Jeugdautoriteit wordt nader toegelicht in het draaiboek continuïteit jeugdhulp.

Inspectie gezondheidszorg en jeugd

Daarnaast is er een belangrijke rol weggelegd voor de inspectie (IGJ) zodra er sprake is van mogelijke discontinuïteit. IGJ beschrijft in de leidraad continuïteit jeugdhulp wanneer hier sprake van is. In hoofdstukken worden daarin drie gevallen onderscheiden:

- a. Sluiting, faillissement en/of afstoten van zorgtaken
- b. Wachtlijsten
- c. Samenwerking binnen ketens en/of netwerken van zorgverleners

De inspectie neemt geen deel aan het monitoringsproces maar wordt door de regievoerder wel op de hoogte gehouden over de voortgang.

Gemeenten

Het is van belang dat gemeenten als opdrachtgever zich ook organiseren en met een afvaardiging deelnemen aan het monitoringsoverleg. Met het oog op slagvaardigheid zou de voorzitter van de

werkgroep en een financial van de gemeenten kunnen volstaan. Dit is afhankelijk van het mandaat dat de G16 bereid is om te geven.

Xonar

XONAR zal deelnemen aan het monitoringsoverleg met een afvaardiging van drie personen. Allereerst de bestuurder vanuit zijn primaire verantwoordelijkheid voor XONAR, een financial vanwege haar expertise en een vertegenwoordiger vanuit de inhoud. XONAR zorgt voor tijdige aanlevering van rapportages waarvoor een standaardformat wordt ontwikkeld een zogeheten dashboard. Dit is in lijn met het advies van de Jeugddautoriteit. Het dashboard geeft inzicht op hoofdlijnen op basis van het herstelplan. Het dashboard wordt aangevuld met een beschrijvende rapportage waarbij meer (in detail) wordt ingegaan op de voortgang.

Regievoerder

De regievoerder is als 'kopman' van het proces betrokken bij het monitoringsoverleg. Conform het draaiboek is zij aanspreekbaar op alle activiteiten rondom het herstelproces van XONAR. Zij bewaakt de tijdige aanlevering van stukken en is voorzitter van het monitoringsoverleg. Zij wordt daarbij ondersteund door een secretaris die tevens zorgt voor verslaglegging en de afhandeling van actiepunten.

Frequentie monitoringsoverleg

In de aankomende fase zal er met regelmaat overleg moeten plaatsvinden omdat de omstandigheden in rap tempo wijzigen. Daarom wordt voorgesteld eenmaal per twee weken een monitoringsoverleg te organiseren. Zodra het zicht op duurzaam herstel ontstaat kan de frequentie in onderling overleg worden aangepast.

Formulering KPI's

De formulering van de KPI's vormt een stevige uitdaging. Ze moeten voldoende aansluiten bij de kernpunten van het herstelplan én daarnaast kwalitatief onderbouwd kunnen worden. Het heeft immers geen zin om te sturen op KPI's die niet beïnvloedbaar zijn of waarvan binnen de organisatie van Xonar onvoldoende of kwalitatief slechte informatie beschikbaar is.,

In een gezamenlijk overleg is op basis van de onderdelen in het herstelplan bepaald welke maatregelen cruciaal zijn voor het bereiken van perspectief en daarmee duurzaam herstel. Daarbij maken we onderscheid tussen een 4 tal onderdelen:

- a) de liquiditeit,
- b) het productportfolio,
- c) de bedrijfsvoering én
- d) de incidentele bijdrage

Deze hoofdonderdelen zullen worden voorzien van indicatoren die volgen uit het herstelplan en die voorzien zijn van een streefwaarde en een planning. Ze sluiten aan bij de informatie die beschikbaar is binnen Xonar en zijn van groot belang voor de realisatie van het in de herstelplan geformuleerde doelstellingen.

Liquiditeit

Hoofddoel van het herstelplan is het verbeteren van de liquiditeit. Via een maandelijkse geactualiseerde liquiditeitsplanning met daarbij de realisatie kunnen we beoordelen of de doelstelling van een minimaal noodzakelijk rendement van 2%-3% gerealiseerd wordt. De liquiditeit vormt de belangrijkste KPI in de monitor omdat hierin de realisatie van de andere KPI's zichtbaar wordt. De liquiditeitsplanning wordt grotendeels gevormd door de indicatoren die onder de andere genoemde onderdelen vallen. Het monitoren van de cruciale indicatoren die volgen uit het herstelplan is noodzakelijk om te kunnen sturen op de liquiditeit.

Productportfolio

Het herstelplan omvat een aantal maatregelen die het productportfolio beïnvloeden. Door het afstoten van activiteiten wordt de omzet verlaagd en daarmee heeft dit invloed op de liquiditeit. Het afstoten van activiteiten brengt frictiekosten met zich mee omdat afbouw van kosten veelal niet in lijn loopt met de verlaging van de inkomsten. De zorg continuïteit die gewaarborgd moet blijven is hier debet aan. Inzicht in de omzet die door het resterende portfolio blijft bestaan en het volgen van de realisatie op deze producten is noodzakelijk om eventuele neveneffecten tijdig te kunnen signaleren. Ook de ingezette transformatie zal invloed hebben op de omzet van het achterblijvende productportfolio en is daarmee een belangrijke indicator voor de liquiditeit.

Naast bovenstaande zitten er in het achterblijvende productportfolio nog een aantal verlieslatende producten die via verbeterplannen volgend uit het P5 project op korte termijn (6 maanden) winstgevend gemaakt moeten zijn. Deze producten zijn als aparte indicator opgenomen omdat hier op termijn een besluit over genomen moet worden.

Van groot belang voor de liquiditeit en daarmee samenhangend duurzaam herstel is de in- en uitstroom van klanten. Een dalend aantal klanten vormt een risico voor de liquiditeit en zal derhalve als indicator opgenomen moeten worden. Voor de monitoring van het verwijsgedrag van gemeenten en de verdeling over het totaal aantal combinanten is op regionaal niveau een monitoring opgezet zodat de ontwikkeling van het aantal klanten bij Xonar geduid kan worden ten opzichte van het totaal aantal klanten op regionaal niveau.

Een van de belangrijke indicatoren die in het herstelplan inzake de klanten is opgenomen is het aantal klanten dat zonder indicatie zorg ontvangt. We hebben gemeend dat dit een indicator is die in de monitoring een plaats moet krijgen daar dit een negatief effect heeft op de liquiditeit.

Vanuit het P5 project is om met name de verblijfsproducten kostendekkend te maken een indicator opgenomen die de bedbezetting monitort.

Bedrijfsvoering

Het herstelplan omvat in relatie tot het productportfolio een aantal keuzes die gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering. Met name het afstoten van producten heeft gevolgen voor de formatie en het hoge ziekteverzuim, de productiviteit, de overhead en het PNIL (personeel niet in loondienst) hangen hiermee nauw samen. Deze indicatoren zijn dan ook afzonderlijk opgenomen onder dit onderdeel.

Liquiditeitssteun

De gevraagde liquiditeitssteun is 8 mln. Dit bedrag is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke posten en is nadrukkelijk een plafondbedrag. De gevraagde steun wordt op basis van een voorschot gedeeltelijk betaald, de ontwikkeling van de realisatie zal in de monitoring een plek moeten krijgen.

Samengevat

Bovenstaande onderdelen zijn voorzien van indicatoren. Deze zullen in de komende periode worden voorzien van een koppeling met het herstelplan en een doelstelling. Een nadere uitwerking zal dan ook noodzakelijk zijn maar we menen met onderstaand overzicht een sturingsinstrument te presenteren wat voldoende vertrouwen moet gaan geven in het perspectief op duurzaam herstel.

Onderwerp	Start	Huidig	Doel	Status	Toelichting
Liquiditeit					
Liquiditeit			>2%		Ondergrens
Productportfolio					
Omzetontwikkeling segmenten					
Afbouw producten			-1,1 mln.		Verlaging baten
Verblijf		-0,3 mln.			Verhoging res.
Deeltijd pleegzorg		-0,2 mln.			Verhoging res.
Clas		-0,1 mln.			Verhoging res.
Clienten					
Clienten zonder toewijzing					
Bedbezetting					
Bedrijfsvoering					
FTE's			-131,29		Verlaging formatie
PNIL					
Ziekteverzuim		12%	8%		
Normering formatie					
Productiviteit			1.300		
Overhead					
Operationeel herstel			-1,6 mln.		Verlaging lasten
Verlagen ziekteverzuim			-1,4 mln.		Verlaging lasten
Uittreding Jens			-0,8 mln.		Verlaging lasten
Vastgoedportefeuille			6,7 mln.		Verhoging baten
Liquiditeitssteun					
Frictiekosten MKD			<= 0,8 mln.		Plafondbedrag
Frictiekosten DB Extra			<= 0,5 mln.		Plafondbedrag
Leegstandsvergoeding leefhuizen			<= 0,6 mln.		Plafondbedrag
Ondersteuningskosten			<= 1,9 mln.		Plafondbedrag
Boventallig personeel			<= 1,9 mln.		Plafondbedrag
Juridische bijstand Jens			<= 0,5 mln.		Plafondbedrag
Personele kosten Jens			<= 1,8 mln.		Plafondbedrag

Bijlage Zorgcontinuïteit

Zorgcontinuïteit

Op 1 april 2023 heeft XONAR een definitief besluit genomen om een aantal hulpvormen af te stoten. Om de kwaliteit van zorg te garanderen en de zorgcontinuïteit voor cliënten en de relatie behandelaar- cliënten te waarborgen doorloopt XONAR een zorgvuldig gepland proces op zowel cliënt- als medewerkersniveau.

Om dit te realiseren heeft XONAR de natuurlijke uitstroom van cliënten per hulpvorm in kaart gebracht en op basis van deze informatie ook per hulpvorm de datum bepaalt waarop medewerkers van de diverse hulpvormen in 2023 boventallig worden verklaard. Deze data variëren dus per hulpvorm. Voor MKD-medewerkers is dat bijvoorbeeld september 2023.

Voor de hulpvormen MKD en DB Xtra (segment 3/4) hebben gemeenten ZL per 1 januari 2023 drie Combinaties gecontracteerd. XONAR is onderaannemer van de Combinatie Initiatiefgroep Jeugd ZL. Per 1 april 2023 zal XONAR geen nieuwe cliënten meer opnemen voor de hulpvormen MKD en DB Xtra. Nieuwe cliënten kunnen aangemeld worden bij een van de drie gegunde Combinaties. In het belang van de zorgcontinuïteit voor cliënten en een eventuele noodzakelijke overdracht van bestaande cliënten zal XONAR samenwerken met alle drie de gegunde Combinaties om tot kwalitatief verantwoorde oplossingsrichtingen te komen voor de bestaande cliënten.

Medisch Kleuterdagverblijf (MKD)

XONAR heeft conform Herstelplan per 1 april 2023 definitief besloten om MKD-hulp te gaan beëindigen. Voor bestaande cliënten zal XONAR in 2023 de zorgcontinuïteit garanderen en/of cliënten in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten gaan overdragen naar haar partners van de Initiatiefgroep Jeugd ZL of naar andere gegunde aanbieders en ketenpartners. Vanwege het voor XONAR niet kostendekkende arrangement MKD zal XONAR na 1 april 2023 geen nieuwe MKD-clients meer opnemen en/of verlengingen van bestaande cliënten uitvoeren. Verlengingen voor bestaande cliënten zullen in het tweede kwartaal 2023 alleen nog mogelijk zijn als XONAR een kostendekkend tarief ontvangt als onderaannemer van Initiatiefgroep Jeugd ZL; er van uitgaande dat in Q3 een nieuwe passende voorziening is gerealiseerd door de Initiatiefgroep Jeugd ZL.

XONAR heeft per 1 april 2023 een overzicht gemaakt van alle bestaande MKD cliënten inclusief de duur van het lopende arrangement per cliënt.

Zorgcontinuïteit cliënten MKD

Op peildatum 1 april 2023 betreft dit 105 unieke MKD-clients waarvan:

24 MKD-clients uit gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal (K3-JENS).

De hulp voor deze 24 MKD-clients JENS zal gedurende 2023 ter overbrugging aangeboden worden via de MKD-groepen van XONAR. JENS zal een transformatieplan voor MKD opstellen en een budget vrijmaken om in 2023 de transformatie verder vorm te geven in een nieuwe voorziening. In het kader van zorgcontinuïteit en behoud relatie behandelaar-client vinden er op dit moment gesprekken met JENS plaats over het 'overnemen' van de bestaande MKD-medewerkers voor deze nieuwe voorziening.

18 MKD-clients van de zogenaamde Zorgklassen uit 13 gemeenten ZL.

Na de meivakantie zijn er nog 16 cliënten aanwezig. Voor 14 van deze 16 cliënten is er na de zomerperiode een vervolgplek gepland (o.a. onderwijs). Voor 2 kinderen is nu nog geen vervolgplek bekend; hierover vindt nog overleg plaats met betrokkenen.

Voor de resterende 63 MKD-clieënten uit de 13 gemeenten ZL verwacht XONAR dat ongeveer 30 zeer complexe cliënten gebruik kunnen gaan maken van een nieuwe voorziening bij Mutsaersstichting (Penvoerder gegunde Combinatie Kracht van Dichtbij). Deze cliënten zullen in 2023 overgedragen worden door XONAR.

Voor de andere MKD-clieënten zullen de leden van het Samenwerkingsverband Initiatiefgroep Jeugd ZL een passende voorziening voor deze kinderen ontwikkelen.

Medewerkers

Per 20 april 2023 zijn bij de verschillende MKD-groepen van XONAR in totaliteit 39 medewerkers werkzaam (29,7 FTE).

Op basis van besluit Herstelplan zullen deze medewerkers boventallig worden verklaard en is de procedure Sociaal Plan op hen van toepassing (interne of externe mobiliteit).

Mutsaersstichting heeft aangeboden dat medewerkers van XONAR desgewenst kunnen solliciteren op hun vacatures voor deze nieuwe voorziening. Deze medewerkers kunnen gedetacheerd worden bij Mutsaersstichting als zij de sollicitatieprocedure succesvol doorlopen. Er zijn inmiddels diverse medewerkers van XONAR aangenomen voor deze nieuwe voorziening en is er sprake van behoud relatie behandelaar-clieënt.

Dagbehandeling (DB) Xtra

XONAR heeft conform Herstelplan per 1 april 2023 definitief besloten om Dagbehandeling (DB) Xtra te gaan beëindigen. Voor bestaande cliënten zal XONAR in 2023 de zorgcontinuïteit garanderen en/of cliënten in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten gaan overdragen naar haar partners van de Initiatiefgroep Jeugd ZL of naar andere gegunde aanbieders en ketenpartners. XONAR zal na 1 april 2023 geen nieuwe cliënten DB Xtra meer opnemen.

XONAR heeft per 1 april 2023 een overzicht gemaakt van alle bestaande cliënten DB Xtra inclusief de duur van het lopende arrangement per cliënt.

Notabene: DB Xtra wordt niet aangeboden als K3-product van JENS. Dit product is de afgelopen jaren reeds getransformeerd naar de gebiedsteams van JENS (K2) onder de naam ROOTZ+. Voor JENS heeft dit besluit derhalve geen effect aangezien ROOTZ+ wordt gecontinueerd.

Omschrijving DB Xtra

Dagbehandeling (DB) Xtra is voor kinderen en jongeren tussen de 6 en 18 jaar en hun gezin, die thuis en/of op school vastlopen als gevolg van complexe gedragsproblemen, problemen met het reguleren van emoties en/of ontwikkelingsproblematiek. In gezinnen kan er sprake zijn van handelingsverlegenheid, opvoedingsvragen of problemen in de onderlinge interactie op het gebied van communicatie, relaties of hiërarchie.

Resultaat:

- De gedragsproblemen van het kind/de kinderen zijn verminderd;
- De ouders ervaren minder opvoedingsbelasting en hun opvoedingsvaardigheden zijn vergroot;
- Het gezin heeft een sociaal netwerk en maakt daar gebruik van;
- Gezinnen zijn in staat samen problemen op te lossen.
- Uithuisplaatsing is voorkomen.

Werkwijze DB Xtra:

De hulp kan uit verschillende onderdelen bestaan. Over het algemeen wordt gestart met individuele begeleiding door de gezinsbegeleider die aan het gezin wordt toegewezen. Hieraan kunnen kindgroep, gezinsgroep, kindtrainingen en oudertrainingen op maat worden toegevoegd. Op deze manier ontstaat er een compleet samenhangend aanbod van individuele, groepsgerichte, pedagogische en systemische begeleiding, kind- en oudertrainingen en indien nodig onderzoek en behandeling.

Zorgcontinuïteit cliënten DB Xtra

Zoals uit de omschrijving van DB Xtra blijkt is dit een unieke hulpvorm met een specifieke werkwijze en combinatie van diverse subproducten.

Op peildatum 1 april 2023 betreft dit in totaal 57 unieke cliënten met de volgende arrangementen:

- 40 cliënten ontvangen een ambulant arrangement (Begeleiding Individueel)
- 35 cliënten ontvangen een arrangement voor groepsbehandeling (Behandeling Groep)
- 18 cliënten ontvangen beide arrangementen.

De 40 cliënten met een ambulant arrangement (Begeleiding Individueel) zullen deze hulp via XONAR blijven ontvangen. De relatie behandelaar-cliënt blijft voor deze cliënten in tact.

Uit het overzicht van de 35 cliënten groepsbehandeling blijkt dat het merendeel van deze cliënten een arrangement heeft dat in de zomerperiode ten einde loopt en de hulp ook daadwerkelijk beëindigd kan worden.

Voor de nog resterende cliënten met een arrangement voor groepsbehandeling (Behandeling Groep) zal in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten op casuïstiek niveau op maat bekeken worden op welke manier en door welke gecontracteerde aanbieder de zorg voortgezet kan worden.

In het kader van zorgcontinuïteit en behoud relatie behandelaar-cliënt zal XONAR tevens met deze andere gegunde aanbieders in gesprek gaan over 'het overnemen' van de betreffende medewerkers.

Medewerkers

Per 20 april 2023 zijn bij DB Xtra in totaliteit 18 medewerkers werkzaam (13,8 FTE).

Op basis van besluit Herstelplan zullen deze medewerkers boventallig worden verklaard en is de procedure Sociaal Plan op hen van toepassing (interne of externe mobiliteit).

Echtscheidingenhulp

XONAR heeft conform Herstelplan per 1 april 2023 definitief besloten om Echtscheidingenhulp te gaan beëindigen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat XONAR zelfstandig heeft ingeschreven op segment Begeleiding voor het overbruggingsjaar 2023. Voor de jaren daaropvolgend heeft XONAR voor segment Begeleiding ingeschreven als onderaannemer van de Initiatiefgroep Jeugd ZL.

Voor bestaande cliënten zal XONAR in 2023 de zorgcontinuïteit garanderen en/of in de overgangperiode naar 2024 bestaande en nieuwe cliënten in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten gaan overdragen naar haar partners van de Initiatiefgroep Jeugd ZL of naar andere gecontracteerde aanbieders.

XONAR heeft per 1 april 2023 een overzicht gemaakt van alle bestaande cliënten Echtscheidingenhulp inclusief de duur van het lopende arrangement per cliënt.

Omschrijving Echtscheidingenhulp XONAR

Begeleide omgangsregeling (BOR)

Een BOR wordt ingezet in een situatie waar na scheiding het contact en/of de omgang tussen het kind en de uitwonende ouder is gestopt. De BOR is erop gericht dat ouders van een begeleide omgang toe werken naar een onbegeleide omgang. Het uiteindelijke doel is dat ouders goed samenwerken rondom de opvoeding, er contact is met de beide ouders en het belang van het kind/de kinderen zo goed mogelijk is gediend.

Nieuw Ouderschap

Nieuw Ouderschap is erop gericht dat ouders na hun scheiding het ouderschap opnieuw vormgeven en de regie terugnemen over het ouderschap. Hierbij wordt het belang van het kind centraal gesteld. Het uiteindelijke doel is dat ouders goed samenwerken rondom de opvoeding, het kind contact heeft met beide ouders en het belang van het kind/de kinderen zo goed mogelijk is gediend.

Zorgcontinuïteit cliënten Echtscheidingenhulp

Op peildatum 1 april 2023 betreft dit 22 unieke cliënten waarvan met de volgende arrangementen:

- 15 cliënten BOR (arrangement BOR 2-3/vrijwillig/Rechtbank)
- 9 cliënten Nieuw Ouderschap (arrangement Begeleiding Individueel)
- 2 cliënten ontvangen beide arrangementen

Binnen de 3 gegunde consortia te weten Initiatiefgroep Jeugd ZL (CECL) , ECLG (Axnaga) en Kracht van Binnenuit (Plinthos, Yvoor, Anacare) is er kennis en expertise aanwezig om zowel BOR (begeleide omgangsregeling) als NO (Nieuw ouderschap) trajecten voor nieuwe cliënten vanaf eind 2023 te starten of vanaf eind 2023/2024 eventueel bestaande cliënten over te nemen. XONAR heeft al jaren een intensieve samenwerking met genoemde partners Echtscheidingenhulp. Een aantal van deze aanbieders hebben aangeboden om cliënten en medewerkers op termijn eventueel over te willen nemen.

Indien aan de orde zal deze overdracht in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten plaatsvinden.

Medewerkers

Per 20 april 2023 zijn bij Echtscheidingenhulp in totaliteit 2 medewerkers werkzaam (2 FTE).

Op basis van besluit Herstelplan zullen deze medewerkers boventallig worden verklaard en is de procedure Sociaal Plan op hen van toepassing (interne of externe mobiliteit). De boventalligheid van deze medewerkers is gepland voor eind 2023.

In het kader van zorgcontinuïteit en behoud relatie behandelaar-cliënt zal XONAR tevens met de andere gecontracteerde partijen in gesprek gaan over 'het overnemen' van de betreffende 2 medewerkers.

Traumacentrum Limburg

Traumacentrum Limburg is een samenwerkingsverband tussen Mondriaan en XONAR voor behandeling van jeugdigen (0-23 jaar) die te maken hebben (gehad) met geweld en/of andere traumatische gebeurtenissen.

XONAR heeft sinds begin 2022 geen personele inzet bij Traumacentrum Limburg en sindsdien ook geen cliënten in behandeling

Kamers met Kansen

XONAR heeft voor 2023 niet ingeschreven voor de WMO-aanbesteding waar het product Kamers met Kansen deel van uitmaakt. Deze aanbesteding is gegund aan Levanto en Kamers met Kansen wordt sinds 1-1-2023 ook uitgevoerd door Levanto.

De 2 betrokken medewerkers (1,56 FTE) van XONAR zijn i.v.m. overdracht door XONAR van 1 januari

tot/met 31 maart 2023 gedetacheerd naar Levanto en sinds 1 april weer werkzaam voor XONAR. Op basis van besluit Herstelplan zullen deze medewerkers boventallig worden verklaard en is de procedure Sociaal Plan op hen van toepassing (interne of externe mobiliteit).

Verblijf Zelfstandigheid

In overleg met het Inkoopteam heeft XONAR het oude product Verblijf Zelfstandigheid (9 bedden Kamertraining) eind december 2022 beëindigd vanwege onderbezetting. De 2 bestaande cliënten hebben vanaf 1 januari 2023 hulp ontvangen via het arrangement Begeleid Zelfstandig Wonen. XONAR neemt vanaf 2023 geen nieuwe cliënten op met het arrangement Begeleid Zelfstandig Wonen.

Per 20 april 2023 ontvangt nog 1 cliënt hulp via het arrangement Begeleid Zelfstandig Wonen. XONAR zal het product Begeleid Zelfstandig Wonen definitief gaan beëindigen na natuurlijke uitstroom van deze ene cliënt.

Conform transformatiewens aanbesteding Wonen worden cliënten van XONAR in de leefhuizen begeleid richting zelfstandigheid.

Nieuwe cliënten voor Begeleid Zelfstandig Wonen kunnen sinds 1 januari 2023 aangemeld worden bij de Combinatie Wonen en zullen deze hulp ontvangen door een van de andere partners binnen de Combinatie Wonen bijv. Levanto, Kracht in Zorg, Koraal etc.

Leefhuizen

Conform aanbesteding heeft XONAR een capaciteit van 58 plaatsen Leefhuis.

Op peildatum 1 april 2023 heeft XONAR 44 plaatsen Leefhuizen bezet en 14 lege plaatsen. XONAR heeft geen wachtlijst voor Leefhuizen.

Na overleg met gemeenten en conform aanvullend Financieel Addendum (mei 2023) heeft XONAR een voorgenomen besluit genomen om in totaliteit 28 verlieslatende Leefhuizen (8p) af te stoten. Indien aan de orde zal XONAR voor bestaande cliënten in 2023 de zorgcontinuïteit garanderen en/of cliënten in afstemming met cliënten/ouders, verwijzers en verantwoordelijke gemeenten gaan overdragen naar een van haar partners van de Combinatie Wonen of de Combinatie Hoom.

Tijdens de implementatiebijeenkomst Jeugd Wonen van 10 mei 2023 is besloten dat XONAR (en dus de combinatie XONAR) 8 Leefhuis-plaatsen zal overhevelen naar de Combinatie HOOM. Dit betreft "lege" leefhuis-plaatsen en heeft derhalve geen impact op de continuïteit van zorg voor cliënten. Aanvullend heeft de Raad van Bestuur XONAR op 23 mei 2023 het voorgenomen besluit genomen om van de resterende 50 plaatsen additioneel nog 20 plaatsen over te dragen.

Voor de overdracht van deze 20 plaatsen zijn 2 opties te weten:

-Deze 20 plaatsen zullen overgenomen worden door een andere lid van de combinatie XONAR of
-Combinatie Hoom neemt aanvullend nog 8 plaatsen over en 12 plaatsen worden overgenomen door een ander lid van de Combinatie XONAR.

Over beide opties worden op dit moment gesprekken gevoerd met de leden van Combinatie XONAR. Na definitieve besluitvorming zal dit besluit zorgvuldig worden geëffectueerd om de zorg aan de cliënten op een verantwoorde wijze te continueren en zo min mogelijk verhuisbewegingen van cliënten te veroorzaken. XONAR heeft een overzicht gemaakt van de bestaande cliënten. XONAR zal haar contract Wonen verder voortzetten met een capaciteit van 30 plaatsen Leefhuis te weten 3 Leefhuizen (8p) en 1 Leefhuis (6p). Er zijn reeds verbetermaatregelen ingezet om deze Leefhuizen kostendekkend te kunnen bieden.

Medewerkers Leefhuizen.

Bij de resterende 30 plaatsen Leefhuizen zal XONAR hulp gaan bieden met de bestaande medewerkers Leefhuizen. Er zullen geen medewerkers boventallig worden verklaard. De inhuur van ZZP'ers zal niet meer noodzakelijk zijn en beëindigd worden.

JENS

Coöperatie JENS en XONAR onderzoeken met elkaar de mogelijkheden voor XONAR om uiterlijk 31 december 2023 uit de coöperatie te stappen. In dit onderzoek staat de continuïteit van jeugdzorg bij alle betrokken partijen voorop. Het beschikbaar houden van de menskracht en de expertise die XONAR nu levert voor de jeugdigen in Heerlen, Landgraaf en Voerendaal, is daarom een belangrijk thema in het onderzoek. Het streven is het onderzoek af te ronden voor 1 juli a.s. XONAR zal haar inzet bij coöperatie JENS in 2023 voortzetten.

Jeugdautoriteit
Schedeldoekshaven 131
2511 EJ Den Haag

Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

070 - 340 68 88
Jeugdautoriteit.nl

Inlichtingen bij Wim Oosterboer

+31 (0)621160449
wj.oosterboer@jeugdautoriteit.nl

Aan: De wethouders jeugdregio Zuid-Limburg
Per e-mail

De interim-directeur-bestuurder Stichting Xonar
Per e-mail

Datum 8 juni 2023
Onderwerp Memo visie Jeugdautoriteit t.a.v. ontwikkeling en proces
herstelplan Stichting Xonar.

Geachte heer, mevrouw,

In navolging van ons tussentijds advies op het herstelplan van de Stichting Xonar van 1 maart jongstleden, delen wij hierbij onze visie vanuit het team casuïstiek Jeugdautoriteit dat betrokken is bij de totstandkoming en besluitvorming van het herstelplan Xonar en daaruit voortvloeiende acties.

De Jeugdautoriteit is betrokken geweest in de totstandkoming van de volgende documenten:

1. Het herstelplan Xonar "Continuïteit Verzekerd".
2. Alle addenda die als bijlage zijn toegevoegd aan het herstelplan Xonar.
3. Het document "Richtinggevende keuzes over herstelplan Xonar".
4. De documenten en werkprocessen rondom 'monitoring'.
5. Het -concept- raadsvoorstel herstelplan Xonar

Hiernaast, en soms overlappend, heeft de Jeugdautoriteit vanuit haar participatie in de werkgroep herstelplan Xonar, de participatie in ambtelijke en bestuurlijke overleggen (G16), de financiële monitoring van Xonar, gevraagd en ongevraagd adviezen-, uitleg- en richting gegeven in de totstandkoming van de documenten en acties die hieruit voortvloeien.

Uiteindelijk onderschrijft de Jeugdautoriteit de koers voor het uitvoeren van het herstelplan.

Enkele Risico's

De Jeugddautoriteit ziet, zoals al eerder beschreven, ook risico's in de uitvoering van het herstelplan Xonar. Navolgend enkele risico's en maatregelen uitgelicht.

Monitoring

Waar de Jeugddautoriteit eerder adviseerde om een brede monitoring toe te passen op -naast de financiële ratio's- te formuleren prestatie indicatoren onder andere afgeleid van risicofactoren, zien we dat zowel inhoudelijk als procesmatig de goede acties ingezet zijn.

We pleiten er wel voor om -zeker in aanvang - de monitoring plaats te laten vinden onder regie van de onafhankelijk regievoerder.

Financiële steun

Waar op dit moment de gevraagde bijdrage vanuit Xonar reëel is, zal de besteding van de bijdrage gemonitord worden in het monitoringsoverleg. Hiermee wordt bewaakt dat gelden in overeenstemming met de gemaakte afspraken besteed worden, of er extra inkomsten zijn en welk saldo eventueel resteert.

Governance & Bedrijfsvoering

Ook het optimaliseren van de bedrijfsvoering is een punt van aandacht. Waar op interne processen en op governance inmiddels maatregelen genomen worden, ligt er voor de kwaliteit en continuïteit een tweeledig risico.

1^e profiel en werving van de bestuurder (RvB) van Xonar.

De Jeugddautoriteit adviseert om een functionaris te werven die de capaciteiten heeft om uitvoering te geven aan het herstelplan en daarnaast de competenties heeft om een duurzaam partnership aan te gaan met stakeholders als gemeenten en collega zorgaanbieders. Hiernaast begrijpen we -mede vanuit historisch perspectief- de wens van de jeugdregio om hierin een stem te hebben. Vanuit de intentie tot duurzaam herstel en partnership in de transformatieopgave, adviseren we Xonar de jeugdregio een adviserende stem te geven in het opstellen van het profiel en in de sollicitatieprocedure.

2^e Het financieel management van de organisatie.

Bij een ingrijpende veranderoperatie die zowel binnen Xonar haar beslag moet krijgen als met haar verschillende stakeholders, waaronder de contracterende partijen, adviseert de Jeugddautoriteit om het financieel/informatie management (tijdelijk) te versterken. Dit zowel om de financiële sturing en beheersing van de uitvoering van het herstelplan te bewaken en te optimaliseren, als om de kwaliteit van de informatie ten behoeve van de monitoring te kunnen inrichten, uitvoeren en indien nodig te optimaliseren.

Zorgportfolio

Waar na de evaluatie van het portfolio keuzes zijn gemaakt om zorgproducten af te stoten, biedt het addendum zorgcontinuïteit onzes inziens voldoende houvast om de komende maanden in samenwerking met de jeugdregio verder te werken aan het borgen van de continuïteit van jeugdhulp.

Fusie

Xonar zal na ondersteuning vanuit de jeugdregio en conform het herstelplan na het afstoten van verlieslatende producten een kleinere organisatie zijn met minder producten en daarmee meer kwetsbaar. Dit vraagt intern om de nodige maatregelen, waar binnen het herstelplan in voorzien wordt. Waar Xonar aangeeft deze kwetsbaarheid te willen mitigeren door het aangaan van een fusie, wordt deze optie thans onderzocht. De Jeugdautoriteit heeft Xonar verzocht te kunnen beoordelen of op basis van de breedte- en diepte in het uit te voeren zorgvuldigheidsonderzoek (due diligence) of risico's op discontinuïteit van jeugdhulp te voorzien zijn op basis van de gestelde vragen en de uitkomsten van het onderzoek.

Snelheid

De Jeugdautoriteit heeft al eerder aangegeven dat met de vaststelling van een trede of het vaststellen van acties als zodanig de -financiële- situatie van Xonar niet direct verbetert. Er is zoals gebruikelijk in deze situatie hooguit sprake van stabilisatie van een negatieve exploitatie. Dit is echter nu niet het geval. Xonar kent momenteel leegstand in de leefhuizen waarmee tezamen met de verlieslatende productie van Jens er sprake is van grotere verliezen dan gepland in 2023. Met het implementeren en operationaliseren van het herstelplan dient hierin een omkering bereikt te worden naar een positieve exploitatie. Voor alle partijen is het wenselijk dat de omslag naar een positieve exploitatie zo snel mogelijk bereikt wordt. Hiermee zeggen we dat besluitvorming inzake het inwerking treden van het herstelplan en de daarbij gevraagde financiële ondersteuning bespoedigd dient te worden ten einde het tij te kunnen keren en vergroting van de problematiek te voorkomen.

Ten slotte

We willen opmerken dat bovenstaande punten niet uitputtend zijn, ze komen in meerdere documenten voor en hebben wat ons betreft hoge prioriteit, zonder onderscheid in korte of lange termijn.

Wim Oosterboer,
Senior-adviseur Casuïstiek.

RISICOPARAGRAAF XONAR

Aanleiding

In het bestuurlijk overleg van 16 juni 2023 is door de deelnemende wethouders verzocht om een separate risicoparagraaf op te nemen die door de individuele gemeenten kan worden toegevoegd aan het raadsvoorstel.

Dit document is een weergave van de geïdentificeerde risico's en geeft per risico de beheersmaatregelen weer die genomen zijn om de gevolgen van het risico zoveel als mogelijk te mitigeren.

Risico's

Omschrijving risico	Beheersmaatregel
1. Veranderpotentieel , om de realisatie van duurzaam herstel te behalen zal de organisatie forse verbeterlagen moeten doormaken om de bedrijfsvoering en uitvoering van de zorg op orde te krijgen (vb. behalen norm productieve uren, ziekteverzuim verlagen).	Het rapport van P5.com biedt handvatten om de gewenste verandering op operationeel niveau te realiseren. Verantwoording over de te realiseren doelen vindt plaats in de monitor.
2. Minimaal noodzakelijk rendement , in het herstelplan is opgenomen dat het rendement minimaal 2% dient te bedragen om duurzaam herstel te realiseren. De norm van 2% is acceptabel en ook minimaal noodzakelijk voor een duurzaam herstel op termijn.	Via de monitor wordt de liquiditeit en het gewenste rendement gevolgd. Afhankelijk van de resultaten kan worden bijgestuurd.
3. Verliesgevende producten , de in het herstelplan opgenomen producten zijn niet allemaal winstgevend en deze vormen een risico voor het minimaal noodzakelijk rendement en de liquiditeit.	De leefhuizen zijn nog verliesgevend en maken deel uit van het rapport van P5.com. Uiterlijk 31-12-2023 volgt definitieve besluitvorming over de resterende leefhuizen (30 plekken) m.b.t. het afstoten/instandhouden van deze 30 plekken leefhuizen afhankelijk van het behaalde resultaat 2023. Bij negatief resultaat worden deze resterende 30 plekken leefhuizen afgestoten. De overige producten vallen onder de monitor.
4. Verstoring professionele relatie behandelaar/cliënt , vanwege het uitfasen van tijdelijk personeel kan er sprake zijn van verstoring van de professionele relatie tussen behandelaar vs. cliënt.	Zoveel als mogelijk is bij het uitfasen van tijdelijk personeel sprake van continuïteit van de professionele relatie behandelaar vs. cliënt met het vaste personeel (bv. bij de leefhuizen). Per jeugdige wordt gezien hoe en in hoeverre die relatie kan worden behouden.

5. Verkoop vastgoed, vertraging of lagere opbrengsten in de verkoop van het vastgoed levert een liquiditeitstekort op en veroorzaakt op het huidige bijgestelde herstelplan een acuut probleem.	Via de monitor wordt de verkoop van de panden gevolgd en houden we zicht op de inkomsten.
6. Fusiepartner, afhankelijk van de gekozen fusiepartner kan het risico een positief of negatief effect hebben. De huidige keuze baart zorgen vanwege de ook daar kwetsbare financiële resultaten. De keuze is niet beïnvloedbaar maar wordt wel gevolgd.	De Jeugddautoriteit neemt kennis van de onderzoeksvragen en uitkomst van het zorgvuldigheidsonderzoek (due diligence) naar een mogelijke fusie van XONAR met de Mutsaersstichting. Als de situatie daar aanleiding toe geeft zal de Jeugddautoriteit interveniëren. Daarnaast is er afhankelijk van de fusievorm toestemming van gemeenten nodig om bestaande contracten over te laten gaan op de gefuseerde organisatie. Gemeenten kunnen hier (redelijke) voorwaarden aan verbinden.
7. Omzetsdaling, gezien de recente ontwikkelingen m.b.t. XONAR en de publiciteit hieromtrent kan de instroom van nieuwe cliënten stagneren. Deze mogelijke omzetsdaling veroorzaakt een acuut probleem op het huidige bijgestelde herstelplan.	Actief communiceren richting toegangen dat XONAR nog altijd zorg levert.
8. Faillissement, ondanks de genomen maatregelen en tijdige betaling van liquiditeitssteun kan er alsnog een faillissement optreden.	Indien zich deze situatie alsnog voordoet wordt direct in overleg getreden met een curator om samen met andere gecontracteerde zorgaanbieders een oplossing te vinden voor de zorgcontinuïteit in het Zuid-Limburgse zorglandschap.

Raadsvergadering	In te vullen door Documentbehandeling
Volgnummer	In te vullen door Documentbehandeling
Onderwerp	Herstelplan XONAR
Domeinvergadering	Sociaal
Programmanummer	6 Sociaal domein
Registratienummer	In te vullen door Documentbehandeling
Collegevergadering	In te vullen door Documentbehandeling
Portefeuillehouder	Burgemeester Penn-te Strake
Organisatieonderdeel	BO Sociaal
Behandelend ambtenaar	MJBA Smeets Telefoonnummer: 043-350 4219 Mariejose.Smeets@maastricht.nl
Bijlagen	bijlage 1 Raadsbesluit bijlage 2 Aanvraag XONAR financiële steun herstelplan bijlage 3 Herstelplan XONAR dec. 2022 GEHEIM bijlage 4 Financieel addendum op herstelplan XONAR mei 2023 GEHEIM bijlage 5 Monitoring herstelplan bijlage 6 Zorgcontinuïteit bijlage 7 Visie Jeugdautoriteit op herstelplan XONAR

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

Als de raad instemt met dit voorstel wordt er door de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg een incidentele financiële bijdrage aan XONAR verstrekt van maximaal € 8,0 mln. Het aandeel van gemeente Maastricht hierin bedraagt maximaal € 1.552.846. Met deze financiële bijdrage wordt XONAR in staat gesteld om haar herstelplan uit te voeren en zo te komen tot een duurzaam gezonde bedrijfsvoering waarmee in de toekomst fluctuaties in omzet kunnen worden opgevangen. Stichting XONAR is een cruciale aanbieder van jeugdhulp in de regio Zuid-Limburg. Door het uitvoeren van het herstelplan inclusief de bijdragen van gemeenten hieraan kan de jeugdhulp aan ca. 2.500 kinderen, jongeren en hun gezinnen per jaar in onze regio nu en in de toekomst worden voortgezet.

Beslispunten

1. Het toekennen van een eenmalige, financiële bijdrage van maximaal € 1.552.846 aan stichting XONAR om de zorgcontinuïteit voor onze jeugdigen veilig te stellen.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

Op 6 juni 2023 hebben de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg van stichting XONAR (hierna: XONAR) het verzoek (zie bijlage 2) gekregen om een incidentele financiële bijdrage te verstrekken ten behoeve van duurzaam herstel van haar bedrijfsvoering om zo zorgcontinuïteit te kunnen bieden. Dit is het resultaat van een intensief traject dat XONAR met de samenwerkende gemeenten, de Jeugddautoriteit¹, een onafhankelijk regievoerder en externe deskundigen heeft doorlopen nadat medio 2022 duidelijk werd dat er sprake was van een zorgelijke financiële situatie met een te laag financieel rendement. Onder een gezonde bedrijfsvoering wordt verstaan een reële meerjarenbegroting die een rendement van minimaal 2% laat zien zodat schommelingen in omzet en onvoorziene tegenvallers in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

XONAR is de grootste jeugdhulpaanbieder in Zuid-Limburg en biedt jaarlijks hulp aan ongeveer 2.500 kinderen en hun gezinnen in de regio. Dit betekent dat ca. 20% van alle jongeren met een vorm van jeugdhulp in Zuid-Limburg deze hulp van XONAR ontvangt. XONAR biedt een breed palet aan hulpvormen: ambulante hulp, jeugdhulp met verblijf zoals pleegzorg en gezinshuizen en jeugdhulp in crisissituaties. XONAR heeft de transformatiegedachte zoals verwoord in de regiovisie

¹ Jeugddautoriteit is een landelijk orgaan dat toezicht houdt op de continuïteit van jeugdhulp. Zie: www.jeugddautoriteit.nl

van Zuid-Limburg hoog op de agenda staan. Steeds meer hulp die XONAR verleent zal verschuiven van verblijfshulp naar ambulante hulp. Naast jeugdhulp vervult XONAR ook een aantal andere maatschappelijke functies in de regio zoals de Vrouwenopvang (in Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek), het Centrum Seksueel Geweld en de (beschermde) opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen of statushouders (in opdracht van COA² en Nidos³). XONAR vervult hiermee een cruciale rol in het zorglandschap van gemeenten.

Op peildatum 1 april 2023 kregen in totaal ca. 1.980⁴ unieke cliënten uit de regio Zuid-Limburg zorg vanuit XONAR. In gemeente Maastricht betrof het 400 cliënten waarvan 167 met verblijfszorg, 231 met ambulante hulp en 2 met crisiszorg.

XONAR heeft haar verzoek om een incidentele financiële bijdrage aan de jeugdregio gesteld vanuit de zorgelijke financiële positie waarin zij zich bevinden. Wanneer de financiële situatie van een jeugdhulpaanbieder zorgelijk is, treedt conform landelijke afspraken in het convenant 'Bevorderen continuïteit jeugdhulp' een draaiboek⁵ in werking. In dit draaiboek zijn de verantwoordelijkheden van aanbieder, jeugddautoriteit en jeugdzorgregio beschreven gericht op het bieden van zorgcontinuïteit. Onder continuïteit van jeugdhulp wordt in dit kader verstaan dat elke jeugdige passende hulp ontvangt zolang dat nodig is, en dat deze hulp, indien deze niet bij de huidige aanbieder gecontinueerd kan worden, gecontroleerd wordt overgedragen. Hieronder wordt ook verstaan om cliënten in lopende hulpverleningstrajecten zoveel mogelijk bij dezelfde behandelaar of begeleider te houden. De situatie rond XONAR is op basis van het draaiboek in onderling overleg door gemeenten en XONAR ingeschaald in trede 3: 'zorgelijk'. Dit betekent dat er mogelijkheden worden gezien om in de bedrijfsvoering bij te sturen. Op basis hiervan heeft XONAR de opdracht gekregen om een herstelplan op te stellen om zo te komen tot een duurzaam herstel van de organisatie. Ook is vanuit trede 3 een regievoerder aangesteld en is een werkgroep gestart om als regio betrokken te zijn bij het herstelplan en de besluitvorming hierover voor te bereiden. De Jeugddautoriteit neemt deel in deze werkgroep.

De financiële situatie van XONAR is – net als bij andere grote jeugdzorginstellingen in het land – sinds de stelselwijziging in 2015 achteruitgegaan. Sinds 2019 maakt XONAR jaarlijks verlies. Tot en met 2022 konden deze verliezen nog binnen het weerstandsvermogen worden opgevangen, maar vanaf 2023 lukt dat niet meer. In 2022 zakte de solvabiliteit onder de norm van 20% en is de

² COA: Centraal Orgaan Opvang asielzoekers

³ Nidos: Stichting Nidos voert de voogdij of toezicht uit bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen

⁴ Inclusief 480 unieke cliënten van XONAR die deze jeugdhulp via de coöperatie JENS ontvangen. Deze coöperatie biedt lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp aan jeugdigen uit Heerlen, Landgraaf en Voerendaal. XONAR is een van de coöperanten.

⁵ Zie [Draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' | Convenant | Rijksoverheid.nl](#)

landelijke Jeugddautoriteit⁶ betrokken geraakt. M.i.v. 2023 staat de liquiditeit onder druk. De oorzaken voor de financiële problematiek bij XONAR zijn op hoofdlijnen:

- Inefficiënties in aansturing en organisatie-inrichting door o.a. een complex portfolio van zorg en een relatief hoog aantal managementlagen in de organisatie;
- Hogere overheadkosten dan is opgenomen in de tarieven die XONAR ontvangt;
- Hogere inzet van uren per zorgaanbod/cliënt dan is opgenomen in de tarieven door onder meer het ontbreken van sturing op deze inzet en relatief weinig productieve uren per FTE vergeleken met wat gangbaar is in de sector;
- Relatief veel complexe problematiek die niet goed past binnen de gemiddelde tarieven van de arrangementensystematiek;
- Te hoge zorgpersoneelskosten per FTE o.a. door een CAO die sneller is gestegen dan de tarieven, een hoger ziekteverzuim en hogere inhuur van personeel (ZZP) dan verondersteld in de tarieven;
- Niet volledig vergoede activiteiten waaronder vervoerskosten en niet-declarabele personeelsinzet voordat er met gemeenten overeenstemming is over de benodigde inzet.
- Weinig risicospreiding doordat XONAR vrijwel volledig afhankelijk is van inkomsten van gemeenten vanuit de Jeugdwet zonder andere financieringsstromen zoals Wet langdurige zorg (Wlz) of Zorgverzekeringswet (Zvw).

Om weer toe te groeien naar een gezonde bedrijfsvoering heeft XONAR een herstelplan opgesteld. Dit herstelplan⁷ ligt wegens bedrijfsgevoelige informatie geheim ter inzage voor raadsleden. Het herstelplan bestaat op hoofdlijnen uit een interne reorganisatie en het afstoten/gecontroleerd overdragen van onderdelen die voor XONAR verlieslatend zijn. Daarnaast wordt een incidentele, financiële bijdrage aan de gemeenten uit Zuid-Limburg gevraagd. Ook wil XONAR graag fuseren met een andere zorgpartij, de Mutsaersstichting, om zo het draagvlak en de weerbaarheid van de organisatie te vergroten. Dit totaalpakket aan maatregelen moet ertoe leiden dat de zorgcontinuïteit voor de jongeren en gezinnen wordt geborgd.

2. Gewenste situatie.

Gemeenten zijn vanuit de jeugdwet verantwoordelijk voor het realiseren van een dekkend zorglandschap in de jeugdhulpregio. Wanneer een jeugdhulpaanbieder, die voor veel jeugdigen in de jeugdhulpregio zorg verleent, in de problemen komt, is het zorgdragen voor de continuïteit van de

⁶ Zie www.jeugddautoriteit.nl voor taken/positionering en het van toepassing zijnde Early Warning System

⁷ Het herstelplan is in december 2022 onder geheimhouding gedeeld met de betreffende portefeuillehouders. In december is ook een publieksversie verschenen. In mei 2023 is door de veranderde situatie t.o.v. het herstelplan van december een financieel addendum (bijlage 4 bij dit voorstel) aan het herstelplan toegevoegd. Dit addendum geeft inzicht in de financiële consequenties van de uiteindelijk voorgestelde maatregelen.

geleverde zorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Dit is waarom XONAR een beroep doet op de gemeenten in de regio. Met een incidentele bijdrage vanuit alle gemeenten in de jeugdregio Zuid-Limburg is op korte termijn de zorgcontinuïteit te waarborgen. De bijbehorende acties uit het herstelplan zullen moeten leiden tot duurzaam herstel van de organisatie in 2024. Onderdeel hiervan is het overdragen van verlieslatende onderdelen zoals Medisch Kinderdagverblijf (MKD), gespecialiseerde dagbehandeling DB Xtra, een deel van de leefhuizen (krimp van ca. 50%) en de deelname aan JENS. Het probleem hierbij ligt binnen de bedrijfsvoering van XONAR en is niet te wijten aan één of meerdere specifieke contracten.

De continuïteit van zorg wordt gegarandeerd door andere aanbieders (met zoveel als mogelijk behoud van de relatie behandelaar-cliënt). Daarnaast krimpt XONAR naar een organisatie met minder managementlagen waarin meer gestuurd wordt op doelmatigheid van zorginzet. Bijlage 6 informeert u over het proces dat doorlopen wordt om continuïteit van zorg te garanderen voor de onderdelen die XONAR gaat overdragen.

Indicatoren.

Het aantal jongeren op jaarbasis waarvoor regionaal continuïteit van zorg geborgd wordt bedraagt ca. 2.500 waarvan ca. 580 uit Maastricht. Buiten jeugdhulp om worden jaarlijks ca. 300 vrouwen (deels met kinderen) in de Vrouwenopvang van XONAR opgevangen (met verblijf of alleen ambulant) en verblijven ca. 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen bij XONAR.

3. Argumenten.

1.1 Op peildatum 1 april 2023 waren 1.980 jeugdigen in zorg bij XONAR. Jaarlijks (rekening houdend met in – en uitstroom) gaat het om ca. 2.500 jeugdigen. Om de continuïteit van zorg voor deze jongeren te borgen wordt een eenmalige, financiële bijdrage van de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg gevraagd. Hiermee groeit XONAR weer toe naar een gezonde bedrijfsvoering. Zodoende wordt voorkomen dat een groot aantal jongeren die nu gespecialiseerde jeugdhulp van XONAR ontvangt moet wisselen van zorgaanbieder en hulpverlener of een periode helemaal geen zorg en ondersteuning ontvangt.

1.2 Langer uitstellen van het besluit om financiële steun te verlenen is niet mogelijk in verband met de precaire financiële situatie. Eerder dit jaar is door gemeenten al een vooruitbetaling van reeds beschikte bedragen geweest zodat XONAR aan haar financiële verplichtingen kan blijven voldoen. Indien in oktober de nu gevraagde incidentele steun niet beschikbaar komt, kan XONAR opnieuw

niet aan haar financiële verplichtingen, met name aan haar personeel, voldoen en is een faillissement in het najaar van 2023 onontkoombaar. Een faillissement brengt met zich mee dat alle jeugdigen die vanuit XONAR zorg krijgen, onder gemeentelijke verantwoordelijkheid, overgedragen moeten worden naar andere jeugdhulpaanbieders. Dit scenario zal schade toebrengen aan jeugdigen en gaat daarnaast gepaard met hoge financiële kosten voor de gemeenten. Bovendien is het de vraag of er in Zuid-Limburg voldoende capaciteit bij andere aanbieders is om al deze zorg over te nemen. Om dit te voorkomen zetten we als jeugdhulpregio in op een duurzaam herstel voor XONAR. Dat sluit aan bij de opdracht die de jeugdhulpregio heeft als een zorgaanbieder in trede 3 zit.

1.3 XONAR heeft door het uitblijven van besluitvorming over de financiële bijdrage last van vraaguitval. Ouders en verwijzers kiezen voor zekerheid en plaatsen kinderen indien mogelijk bij andere zorgaanbieders. Daarnaast staat door uitstroom van personeel de continuïteit van zorg onder druk. Hierdoor en door de preciaire financiële situatie dient zo snel mogelijk duidelijkheid te komen over de toekomst van XONAR.

1.4 Om de voortgang van het herstelplan te volgen en tijdig bij te sturen is een monitoringsplan opgesteld (zie bijlage 5). Het aanleveren van periodieke voortgangsinformatie is één van de voorwaarden die gemeenten verbinden aan de financiële bijdrage. De Jeugdautoriteit zal minimaal nog een jaar betrokken blijven om te monitoren op de voortgang van het herstelplan. Daarnaast zal met de Raad van Toezicht overleg plaatsvinden over het profiel voor de nieuwe bestuurder van XONAR die de huidige interim-bestuurder zal opvolgen. Daarnaast zal periodiek bestuurlijk overleg met XONAR gevoerd worden waarbij de financiële stand van zaken en de voortgang van het herstelplan besproken worden.

4. Alternatieven.

Als de gemeenten in Zuid-Limburg niet bereid zijn tot het doen van de gevraagde incidentele bijdrage dient het volledige zorgaanbod (inclusief professionals, jeugdigen en ouders) overgedragen te worden aan andere zorgaanbieders. Deze zorgoverdracht is een langdurig traject dat waarschijnlijk hogere kosten voor gemeenten met zich meebrengt zonder garanties op zorgcontinuïteit. Een faillissement is dan onvermijdelijk. Daarnaast bestaat het risico dat een deel van het personeel niet behouden blijft voor jeugdhulp terwijl er nu al krapte is op dat vlak. Als gemeenten niet in gezamenlijkheid tot een passende oplossing kunnen komen om de zorgcontinuïteit te borgen, dan

zal de Jeugddoorlicht opschalen naar het ministerie van VWS in het kader van de stelselverantwoordelijkheid. Een dergelijke opschaling wordt ingezet als blijkt dat ondanks alle mogelijke inzet en pogingen om tot consensus te komen, de continuïteit van jeugdhulp risicovol blijft. In het uiterste geval zal het ministerie de regie over de zorgcontinuïteit overnemen en zo nodig overgaan tot indeplaatsstelling.

5. Financiën.

In totaliteit verzoekt XONAR de jeugdhulpregio Zuid-Limburg om een incidentele financiële bijdrage van max. € 8,0 mln. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

a. Friciekosten:	€ 1,9 mln.
b. Reorganisatiekosten:	€ 2,4 mln.
c. Transitiekosten personeel:	<u>€ 3,7 mln.</u>

Totaal regio Zuid-Limburg	€ 8,0 mln.
---------------------------	------------

Ad a. De hulpvormen Medisch Kinderdagverblijf (MKD) en gespecialiseerde Dagbehandeling (DB Xtra) en een aantal kleinere onderdelen zijn voor XONAR structureel verlieslatend en worden daarom overgedragen. Daarnaast wordt een deel van de leefhuizen afgestoten. Tijdens de overgangperiode (geen nieuwe instroom) is er sprake van leegstand door onvolledige bezetting. De kosten om de continuïteit van zorg voor de bestaande cliënten tijdens deze 'leeglooperperiode' te borgen bedragen € 0,8 mln. voor MKD, € 0,5 mln. voor DB Xtra en € 0,6 mln. voor de leefhuizen.

Ad b. De reorganisatiekosten bestaan voornamelijk uit inzet van externe expertise voor het opstellen van het herstelplan zoals de interim-bestuurder, juridische en financiële expertise.

Ad c. Transitiekosten af te bouwen en over te dragen personeel (in totaal ca. 131 FTE). Om personeel dat afscheid moet nemen van XONAR te behouden voor de sector wordt samengewerkt met andere jeugdhulpinstellingen in de regio met als doel personeel zoveel mogelijk te behouden voor de sector.

De bijdrage wordt aan XONAR verstrekt op basis van gerealiseerde kosten waarbij deze het genoemde maximum van € 8 mln. niet mogen overschrijden. Hierop zal een voorschot verstrekt worden van 60%. Vaststelling van de definitieve bijdrage vindt plaats op basis van een accountantsverklaring. Eventuele meeropbrengsten uit de verkoop van vastgoed worden hierbij in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage. Het verstrekken van de bijdrage aan XONAR door gemeenten vindt plaats onder strikte nadere voorwaarden die schriftelijk worden vastgelegd. Zo dient er voor 1 januari as. een geactualiseerde begroting door XONAR te worden ingediend incl.

meerjarenbegroting, productenraming en onderhoudsplan. Op de uitvoering van het herstelplan vindt monitoring plaats conform het monitoringsplan (bijlage 5).

Conform het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp is de verdeelsleutel voor de bijdrage van de 16 gemeenten vastgesteld op basis van het aantal jeugdigen in zorg per peildatum 1 juli 2022. Deze peildatum is vastgesteld toen bekend werd dat er sprake zou zijn van een herstelplan en een mogelijke financieringsvraag. De verdeling over de gemeenten is op basis van deze verdeelsleutel als volgt:

Maximale bijdrage per gemeente o.b.v. verdeelsleutel # cliënten in zorg per 01-07-2022:

	# cliënten	% aandeel	gevraagde steun € 8,0 mln.
Beek	38	1,93%	€ 154.472
Beekdaelen	54	2,74%	€ 219.512
Brunssum	34	1,73%	€ 138.211
Eijsden-Margraten	24	1,22%	€ 97.561
Gulpen-Wittem	13	0,66%	€ 52.846
Heerlen	634	32,22%	€ 2.577.236
Kerkrade	187	9,50%	€ 760.163
Landgraaf	170	8,64%	€ 691.057
Maastricht	382	19,41%	€ 1.552.846
Meerssen	21	1,07%	€ 85.366
Simpelveld	16	0,81%	€ 65.041
Sittard-Geleen	257	13,06%	€ 1.044.715
Stein	60	3,05%	€ 243.902
Vaals	16	0,81%	€ 65.041
Valkenburg aan de Geul	31	1,58%	€ 126.016
Voerendaal	31	1,58%	€ 126.016
Eindtotaal	1.968	100,00%	€ 8.000.000

Het aandeel van Maastricht bedraagt max. € 1.552.846. Dit wordt meegenomen in de Berap.

Exclusief deze bijdrage aan XONAR verwachten we in de Berap op Jeugd een positief resultaat van € 2,1 mln. positief.

6. Vervolg.

Met de financiële bijdragen van de gemeenten in Zuid-Limburg is XONAR in staat om het herstelplan uit te voeren en toe te groeien naar een rendement van minimaal 2% waarmee fluctuaties in de omzet binnen de reguliere bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

Gemeenten hebben bij de financiële bijdrage een aantal randvoorwaarden gesteld waaraan uitvoering zal worden gegeven:

- De Jeugddautoriteit onderschrijft de gekozen koers voor het uitvoeren van het herstelplan.
- Structurele monitoring van de uitvoering van het herstelplan en de bedrijfsvoering van XONAR op basis van een geactualiseerde meerjarenbegroting (incl. productenraming en onderhoudsplan) en periodiek door XONAR aan te leveren voortgangsinformatie die wordt voorgelegd aan gemeenten en de Jeugddautoriteit. (zie bijlage 5). Transparantie is nodig om met vertrouwen aan herstel te werken;
- Instemming bij het functieprofiel van de nieuwe bestuurder van XONAR zoals dat door de Raad van Toezicht zal worden opgesteld en advies bij de uiteindelijke benoeming;
- De Jeugddautoriteit neemt kennis van de onderzoeksvragen en uitkomst van het zorgvuldigheidsonderzoek (due diligence) naar een mogelijke fusie van XONAR met de Mutsaersstichting. Als de situatie daar aanleiding toe geeft zal de Jeugddautoriteit interveniëren. Daarnaast is er afhankelijk van de fusievorm toestemming van gemeenten nodig om bestaande contracten over te laten gaan op de gefuseerde organisatie. Gemeenten kunnen hier (redelijke) voorwaarden aan verbinden.
- Daarnaast zal periodiek bestuurlijk overleg met XONAR gevoerd worden door een vertegenwoordiging van de 16 gemeenten waarbij de financiële stand van zaken en de voortgang van het herstelplan besproken worden.

Als onderdeel van het herstelplan gaat XONAR een aantal onderdelen overdragen naar andere zorgaanbieders. Er wordt een kernteam opgesteld dat dit proces zal begeleiden. Met ouders/verzorgers van de cliënten van XONAR wordt gekeken wat het beste is voor hun kind en worden afspraken gemaakt voor eventuele zorgoverdracht naar een andere zorgaanbieder. Het uitgangspunt hierbij is dat de relatie tussen behandelaar en cliënt zoveel als mogelijk behouden blijft zodat de vertrouwensrelatie die onderdeel uitmaakt van een hulpverleningstraject in stand blijft. De uitfasering van de af te stoten onderdelen moet gereed zijn voor 1 januari 2024.

7. Participatie

De gemeenteraden van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg zijn geïnformeerd in gezamenlijke raadsbijeenkomsten in februari en juli 2023.

XONAR verzorgt de communicatie naar de jongeren/gezinnen die bij XONAR in zorg zijn, naar het eigen personeel en naar verwijzers en andere ketenpartners.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

De Burgemeester,

G.J.C. Kusters

J.M. Penn-te Strake.

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. *In te vullen door Documentbehandeling*.,
organisatieonderdeel BO Sociaal, no. *In te vullen door Documentbehandeling*

gelet op Jeugdwet

BESLUIT:

1. Het toekennen van een eenmalige, financiële bijdrage van maximaal € 1.552.846 aan stichting XONAR om de zorgcontinuïteit voor onze jeugdigen veilig te stellen.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van

de griffier,

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

de voorzitter,

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
vragen en antwoorden over herstelplan
XONAR
BEHANDELD DOOR

[REDACTED]

DATUM
25 augustus 2023
Verz. 28 augustus 2023

TELEFOONNUMMER

[REDACTED]

BIJLAGEN
3

ONZE REFERENTIE
2023.03575

E-MAILADRES

[REDACTED]

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Op 3, 4 en 5 juli zijn informatiebijeenkomsten voor raadsleden in de jeugdregio Zuid-Limburg georganiseerd over het herstelplan van XONAR. Tijdens deze bijeenkomsten is toegezegd dat de vragen en antwoorden uit deze bijeenkomsten toegevoegd worden aan de vragen en antwoorden uit het voorbereidingstraject en ter beschikking worden gesteld aan alle raadsleden.

Als bijlage bij deze RIB stuur ik u de volgende stukken:

- De bundel met vragen en antwoorden over het herstelplan van XONAR
- De PPT presentatie die gebruikt is tijdens de informatiebijeenkomsten
- Een memo met een toelichting over de samenwerking JENS, Heerlen, Landgraaf en Voerendaal.

Technische vragen ter voorbereiding op de Domeinvergadering worden als raadsvragen beantwoord. Ook deze vragen en antwoorden van alle gemeenten worden gebundeld en ter beschikking gesteld aan alle raadsleden. Dat zal naar verwachting medio september zijn.

Hoogachtend [REDACTED]

[REDACTED]

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Raadsinformatiebrieven

O&A RAADSVOORSTEL GEVRAAGDE FINANCIËLE BIJDRAGE XONAR

Vragen over planning	2
Vragen over Regio / Governance	3
Cijfermatige vragen	5
Vragen over monitoring / risico's / 'plan B'	9
Vragen over het herstelplan van XONAR	12
Vragen over eventuele fusie met Mutsears	16
Vragen over (uittreding) JENS	18
Aanvullende vragen	13
Opmerkingen vanuit gemeenten	14

Vragen over planning

- **Wat is de tijdlijn?**

Wanneer is de melding door XONAR gedaan?

XONAR heeft in mei 2021 de eerste melding van liquiditeitsproblemen gedaan. Decentrumgemeente heeft vervolgens de frequentie van de reguliere periodieke gesprekken verhoogd naar kwartaalgesprekken. In april 2022 heeft XONAR een verbeterplan gepresenteerd in de stuurgroep en tegelijkertijd een tekort van 750k over het eerste kwartaal gemeld en dat de Jeugdautoriteit betrokken was. De jeugdregio heeft vervolgens contact opgenomen met de Jeugdautoriteit.

Wanneer zijn de gemeenten betrokken?

De regiogemeenten zijn na de eerste melding periodiek vertrouwelijk geïnformeerd door de voorzitter van de jeugdregio. Op 6-7-2022 heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen XONAR en een delegatie van de stuurgroep in de vorm van de wethouders van de 3 grootste gemeenten. De jeugdautoriteit was aanwezig bij dit gesprek.

Wanneer zijn de raden geïnformeerd?

De raden worden sinds het derde kwartaal 2022 periodiek geïnformeerd via raadsinformatiebrieven over de ontwikkelingen rond XONAR en het herstelplan.

Welke andere cruciale momenten zijn er geweest?

Op 9 december 2022 heeft XONAR het herstelplan gepresenteerd aan de wethouders van de jeugdregio.

- **Wanneer hebben de gemeenteraden bepaalde zaken besloten? Dit heeft betrekking op: De MKD-discussie en tarieven**

De gemeenteraden hebben in 2020 het beleidskader vastgesteld dat uitgangspunt vormt voor de aanbesteding van jeugdhulp 2023. Op basis van dit bestuurlijk kader hebben de gemeenten in de jeugdregio gezamenlijk de voorwaarden voor de nieuwe inkoop uitgewerkt. Besluitvorming op regioniveau heeft plaatsgevonden in de G16. De tarieven zijn onderdeel van deze besluitvorming.

Het duiden van de raad-college-inkooporganisatie.

In de raadsinformatiesessie van afgelopen februari stond dit centraal. De ppt van deze bijeenkomst is beschikbaar bij de G16 en kan gedeeld worden.

Vragen over regio / governance

- **Wat gebeurt er wanneer niet alle gemeenten instemmen?**

Wat betekent dit financieel, procesmatig en bestuurlijk?

Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de continuïteit van de jeugdhulp. Als een cruciale zorgaanbieder zoals XONAR in financiële problemen komt, zijn gemeenten op grond van de Jeugdwet verplicht zorg te dragen voor de continuïteit van de zorg die de betreffende aanbieder verleent. In de praktijk komt dit vrijwel altijd neer op het verstrekken van een financiële bijdrage i.c.m. het stellen van voorwaarden aan de betreffende aanbieder.

Wettelijk en/of in het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp is niet vastgelegd wat gebeurt wanneer niet alle gemeenten uit een jeugdhulpregio instemmen met een financiële bijdrage. Op basis van

ervaringen in eerdere cases elders in het land zijn 2 scenario's mogelijk voor het vervolg.

1. De Jeugddautoriteit stelt voor dat de centrumgemeente de kosten van de gemeenten waar de gemeenteraden negatief besloten hebben voorschiet en vervolgens onderhandelt met deze gemeenten om achteraf alsnog een bijdrage te krijgen. Centrumgemeente Maastricht heeft de Jeugddautoriteit laten weten dat de centrumgemeente geen medewerking zal geven aan dit scenario. Het risico dat de centrumgemeente de kosten niet kan verhalen is te groot. Daarnaast is zo'n situatie een bron voor jarenlange verstoorde bestuurlijke verhoudingen.
2. Het alternatieve scenario is dat het ministerie de procedure van indeplaatsstelling volgt en bij die gemeenten die niet akkoord gaan met financiële steun aan XONAR in het budgetrecht van de gemeenteraden treedt en alsnog het besluit voor financiële steun neemt. De grondslag voor indeplaatsstelling is dat de betreffende gemeenten niet voldoen aan de wettelijke verplichting uit de Jeugdwet om zorg te dragen voor continuïteit van de jeugdhulp. Dit scenario is eerder in de casus van een jeugdhulpaanbieder in Zeeland door het ministerie aangezegd bij enkele gemeenten, maar niet doorgezet nadat de betreffende gemeenten uiteindelijk toch zelf het besluit voor financiële steun hebben genomen.

Het is uiteraard niet de bedoeling dat het zover komt. Duidelijk is echter dat alle gemeenten in de jeugdhulpregio verantwoordelijk zijn voor de continuïteit van jeugdhulp.

- **Wat is de rol van het ministerie?**

Het Ministerie van VWS zelf participeert niet in de werkgroepen van dit traject (N.B. De Jeugddautoriteit wel, maar deze is geen onderdeel van het Ministerie van VWS). Het verantwoordelijke ministerie van VWS is wel geïnformeerd en volgt de ontwikkelingen op de voet. Mocht de situatie van indeplaatsstelling aan de orde komen, dan krijgt het Ministerie uiteraard weleens nadrukkelijke rol.

- **Veel jeugdzorgaanbieders verkeren in zwaar weer. Hoe komt dat? Betalen gemeenten wel de juiste tarieven?**

Jeugdzorg Nederland heeft becijferd dat vrijwel alle grote jeugdhulpaanbieders (met meer dan 15 miljoen omzet en meer dan 30% van deze omzet verkregen uit jeugdhulp) in zwaar financieel weer verkeren: [link naar rapport](#). De oorzaken hiervoor zijn divers: dit kan liggen in de historie van organisaties, afbouw van sommige vormen van jeugdhulp, bedrijfsvoering, verandering in de vraag etc. Vrijwel alle gemeenten voeren externe kostprijsonderzoeken uit om tot reële tarieven te komen. Met deze onderzoeken is in zichzelf niets mis. Wel blijkt in de praktijk dat de uitkomsten van de onderzoeken zich in algemene zin moeilijk verhouden tot de praktijk van grote aanbieders. De op de kostprijsonderzoeken gebaseerde tarieven zijn generiek voor alle zorgaanbieders en niettoegespitst op de specifieke situatie bij individuele grote zorgaanbieders.

- **Is er ondersteuning bij de behandeling van de voorstellen in de gemeenteraden?**

In juli zijn per sub regio informatiebijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd. Voor deze bijeenkomsten was ondersteuning uit de werkgroep herstelplan beschikbaar.

- **Welk precedent scheppen we naar andere aanbieders om nu financiële steun te geven aan XONAR?**

Het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp is alleen van toepassing op cruciale zorgaanbieders. Op het moment dat de continuïteit van de jeugdhulp in het gedrang komt treedt het draaiboek in werking. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van jeugdhulp. Dit kan, zoals in het geval van XONAR, tot gevolg hebben dat een financiële bijdrage noodzakelijk is. Het is dus niet zo dat zorgaanbieders willekeurig gemeenten kunnen aanspreken voor financiële steun.

- **Is het wel reëel dat gemeenten voor de tekorten van zorgaanbieders moeten opdraaien?**

Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de continuïteit van de jeugdhulp. Als een cruciale zorgaanbieder zoals XONAR in financiële problemen komt, zijn gemeenten op grond van de Jeugdwet en het draaiboek verplicht financiële steun te verlenen om zo de continuïteit van jeugdhulp te borgen. Ook indien, zoals bij XONAR, de oorzaak van de problemen gezocht moet worden in het eigen handelen zoals ongelukkige strategische keuzes, problemen in bedrijfsvoering, het inschrijven op aanbestedingen die voor een specifieke aanbieder verlieslatend zijn en onvoldoende sturing en toezicht. De oorzaken van de problemen bij XONAR staan genoemd op pagina 4 van het Raadsvoorstel

- **Waarom betaalt het Ministerie van VWS hier niet aan mee?**

De verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de jeugdhulp ligt bij de gemeenten en niet bij het ministerie van VWS.

- **Hoe zit het met bestuurlijke aansprakelijkheid?**

De oorzaken van de problemen bij XONAR moeten voor een groot deel gezocht worden bij XONAR zelf: problemen in de bedrijfsvoering, ongelukkige strategische keuzes, het (herhaald) inschrijven op niet kostendekkende aanbestedingen, onvoldoende sturing en onvoldoende toezicht. Omdat de gemeenten publieke middelen moeten inzetten voor de financiering van het herstelplan is juridisch getoetst of en in hoeverre een beroep kan worden gedaan op bestuurdersaansprakelijkheid van zowel de bestuurders als toezichthouders van XONAR. Daarnaast is getoetst of er voor gemeenten als verstrekker van publieke middelen en in die zin als benadeelde partijen, een grondslag om een beroep te doen op aansprakelijkheid voor bestuurders en toezichthouders? Het juridisch advies op beide vragen is negatief.

- **Gemeenten zijn erg kwetsbaar door de grote zorgaanbieders. Is het niet beter meerdere kleine zorgaanbieders te hebben?**

De situatie voor de recente aanbesteding was dat er een breed aanbod van grote en kleine zorgaanbieders was. De kleinere zorgaanbieders hebben vaak een beperkt zorgaanbod en kunnen daarmee een behoorlijke marge realiseren. Tijdens de aanbesteding is bewust gekozen voor het reduceren van het aantal aanbieders om de versnippering tegen te gaan. Zorg wordt nu veelal aangeboden door combinaties van zorgaanbieders die samen alle zorgarrangementen in de verschillende segmenten kunnen en moeten aanbieden. In de combinaties werken grote en kleinere zorgaanbieders samen.

- **Is de jeugdautoriteit de baas of zijn de gemeenteraden dat?**

De jeugdautoriteit houdt toezicht op de continuïteit van de jeugdhulp. De gemeenteraden zijn verantwoordelijk voor de goedkeuring van het herstelplan en de budgetautorisatie.

- **Wat is de formele rol van de Jeugdautoriteit?**

De Jeugdautoriteit heeft een formele rol in de monitoring (trede 1, generiek) en vroeg signalering (trede 2, risicovol). Zij monitort jaarlijks de financiële situatie van meer dan 200 aanbieders in de jeugdhulp. Zij creëert daarmee inzicht in risicovolle situaties bij individuele aanbieders en in jeugd-zorgregio's en signaleert relevante stelselontwikkelingen. Opdrachtgevers en opdrachtnemers kunnen een beroep doen op deze inzichten om zelf passende maatregelen te nemen die risico's verlagen. Ook kunnen zij de Jeugdautoriteit vragen mee te kijken en denken in specifieke risicovolle situaties. De Jeugdautoriteit kan daarmee, situatieafhankelijk, bijdragen aan het versterken van de (boven)regionale samenwerking tussen opdrachtgever(s) en opdrachtnemer(s).

Zodra trede 3 (zorgelijk) wordt bereikt, waarmee het draaiboek van toepassing wordt, volgt de Jeugdautoriteit actief de stappen op de betreffende trede en de voortgang van het herstel door middel van periodieke voortgangsrapportages. Ook draagt zij informatie aan (waaronder informatie vanuit het EWS) die bijdraagt aan de succesvolle samenwerking en uitvoering van opgestelde plannen. De Jeugdautoriteit zal, in overleg en waar nodig, andere organen (bijvoorbeeld de IGJ of IJenV) informeren of betrekken.

De Jeugdautoriteit volgt als onafhankelijke en onpartijdige, toezichthoudende partij het proces en monitort de uitvoering van de plannen en de daarin omschreven rollen en verantwoordelijkheden. Bij ongewenste afwijking van de plannen en beschreven rollen en verantwoordelijkheden intervieneert de Jeugdautoriteit op bestuurlijk niveau naar de partijen om het evenwicht te herstellen. Deze interventie is altijd gericht op het borgen van de continuïteit van zorg en overige cruciale jeugdhulpfuncties. Zowel de Jeugdautoriteit als de regievoerder of de aanbieder kunnen besluiten naar de volgende trede in het draaiboek te gaan. De Jeugdautoriteit kan vanuit haar rol proactief adviseren aan de betreffende regievoerder en aanbieder om het draaiboek te starten, dan wel naar een volgende trede in het draaiboek te gaan.

Bron: draaiboek continuïteit Jeugdhulp

Cijfermatige vragen

- **Worden alle cijfers door de werkgroep per gemeente aangedragen?**

Gemeenten hebben overzichten ontvangen van cliëntenaantallen per gemeente en de bijdrage per gemeenten in de gevraagde financiële steun. Zie ook het raadsvoorstel.

- **Op p.3 wordt vermeld dat XONAR een CAO heeft die sneller is gestegen dan indexering toegepast door de gemeenten. Geldt dit dan niet voor alle gecontracteerde aanbieders in Zuid-Limburg?**

XONAR biedt sec Jeugdhulp aan. Dit betekent dat de CAO Jeugdzorg op de medewerkers van XONAR van toepassing is. De lonen in de cao-jeugdzorg zijn percentueel meer gestegen (+/- 10% stijging) dan de lonen van andere Cao's (bijv. CAO GGZ en/of ambtenaren CAO (gemiddeld 5-6% stijging.) Het percentage van 10% is niet een-op-een verwerkt in de OVA- percentages (de adviespercentages die de VNG meegeeft om te verwerken in de tarieven en waarop ook het gemeentefonds wordt geïndexeerd). Zie voor meer info over indexatie van jeugdhulp [deze link](#).

Aanvullend hierop: de Jeugdwet geldt voor alle gecontracteerde aanbieders in Zuid- Limburg die jeugdhulp bieden. Echter, XONAR is een van de weinige partijen die enkel jeugdhulp biedt. Veel andere gecontracteerde aanbieders hebben naast de Jeugdwet ook andere financieringsstromen, XONAR heeft dit (vrijwel) niet. Dit is waarom de cao-stijging XONAR zo hard treft. De CAO Jeugdzorg geldt niet voor alle gecontracteerde aanbieders. Andere gecontracteerde aanbieders hanteren bijv. CAO Gehandicaptenzorg, CAO GGZ, CAO Social Work etc.

- **Hoe wordt de financiële bijdrage van de afzonderlijke gemeenten bepaald?**

De standaard verdeelsleutel in het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp is dat alle kosten worden gedeeld door de 16 gemeenten op basis van het aantal jeugdigen in zorg op de peildatum. Voor XONAR is deze peildatum 1 juli 2022.

- **Zijn de advieskosten die de regio-/centrumgemeente voor dit dossier maakt ook opgenomen in het raadsvoorstel?**

De gemeenten ontvangen van de jeugdregio een opgave van de noodzakelijke kosten van inhuur van externen (regievoerder met ondersteuning, specifieke expertise en stadsadvocaat) die voor het XONAR-dossier worden gemaakt. In de jeugdregio is in 2022 met betrekking tot deze niet begrote kosten afgesproken dat het om een overschrijding op de reguliere uitvoeringskosten gaat. De reguliere verdeelsleutel voor de uitvoeringskosten van de jeugdregio is van toepassing.

- **In het raadsvoorstel wordt gesproken over teruglopende cliëntaantallen. Hebben wij zicht over de aantallen waar wij het over hebben op basis van realisatiecijfers in het verleden? En ten aanzien van de prognose die XONAR hierover zelf gemaakt had?**

De reguliere monitoring van de regionale inkooporganisatie monitort structureel de nieuw afgegeven toewijzingen per combinant per contract. Het aantal cliënten in de regio Zuid-Limburg die een beroep doen op jeugdzorg daalt over de gehele lijn. Vandaar dat ook XONAR te maken heeft met een dalend aantal cliënten (instroom). Het marktaandeel van XONAR ten aanzien van de gehele regio Zuid-Limburg is niet gedaald.

- **Bovendien ben ik benieuwd hoe de forecast eruitziet o.b.v. het herstelplan.**

Het (geheime) financieel addendum/herstelplan voorziet in een kasstroomoverzicht met een forecast t/m 2027, daarnaast voorziet het financieel addendum/herstelplan ook in een forecast inzake resultaatverbetering. Deze prognoses zijn op hoofdlijnen weergegeven.

- **In hoeverre is een trend inzichtelijk (al vele jaren of sinds kort)?**

XONAR heeft al meerdere jaren te maken met lage productiviteit en een negatief resultaat. Sinds Corona ook met een hoog ziekteverzuim.

- **Als blijkt dat XONAR nu niet alle uren declareert, worden ze dan straks duurder?**

Nee. De tarieven zijn gebaseerd op een vastgesteld aantal uren zorg. XONAR levert nu meer zorg dan vergoed wordt en moet zorgen dat het aantal uren binnen de norm komt.

- **Waarom via tariefdifferentiatie geen hogere tarieven voor XONAR?**

Tijdens de aanbesteding is de mogelijkheid van tariefdifferentiatie bekeken. Er is niet voor geko-

zen omdat het niet uitvoerbaar is. Wel is de mogelijkheid bij de nieuwe aanbestedingen Jeugdgecreëerd om op eigen initiatief onderlinge tariefafspraken te maken tussen penvoerder/hoofdaannemer en overige combinanten/onderaannemers. Daarnaast hanteren de gemeenten reële tarieven.

- **Waarom leveren andere partijen zoals COA en provincie geen financiële steun?**

COA en Provincie zijn geen partij in het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp en nietverantwoordelijk voor continuïteit van jeugdhulp.

- **Hoe is het aantal cliënten in zorg bepaald?**

In het raadsvoorstel wordt benoemd hoeveel jeugdigen er gemiddeld **op jaarbasis** een beroep doen op jeugdhulp van XONAR (de genoemde 2.400). Om een actueel beeld te geven wordt daarnaast ook aangegeven hoeveel jeugdigen op 1 april 2023 in zorg waren. Dan gaat het om het aantal jeugdigen dat **op die datum** in zorg is. Voor de verdeelsleutel is cf. draaiboek peildatum 1 juli 2022 gehanteerd.

- **Jeugdautoriteit wijst op risico's in de vastgoedstrategie**

Het af te stoten vastgoed heeft een maatschappelijke bestemming en is zorgvastgoed. Zowel de Jeugdautoriteit als de gemeenten wijzen op het risico dat de verkoop stroef kan verlopen. Dat is een risico omdat in het herstelplan rekening wordt gehouden met de verkoopopbrengst van het vastgoed,

- **Waarom worden niet alle vervoerskosten vergoed?**

In de arrangementstarieven is een opslag opgenomen voor vervoer. XONAR geeft aan dat zij meer kosten maken dan hierin is opgenomen. Belangrijk hierbij is dat vervoer op verschillende manieren georganiseerd kan worden en XONAR kan onderzoeken ook hier efficiënter mee om te gaan.

- **Hoe weten we te borgen dat partijen die zorg overnemen niet tegen dezelfde problemen aanlopen als XONAR?**

De problemen bij XONAR worden voor een groot deel veroorzaakt doordat de bedrijfsvoering niet op orde is. Wij zien bij andere zorgaanbieders die op basis van dezelfde arrangementen en dezelfde tarieven vergelijkbare zorg aanbieden dat deze wel een rendabele exploitatie hebben.

- **Wanneer wordt de jaarrekening 2022 van XONAR gepubliceerd?**

De jaarrekening 2022 van XONAR is reeds gepubliceerd, deze is te vinden op: www.jaarverantwoordingzorg.nl.

- **Inzicht in de 1,9 mln. reorganisatiekosten.**

De reorganisatiekosten van € 1,9 mln. betreft de kosten van de ondersteuning herstelplan. Deze kosten bestaan uit extra kosten PNIL (personeel niet in loondienst) voor externe medewerkers die zijn ingehuurd vanwege hun expertise, waarbij gedacht kan worden aan meerkosten voor de interim-bestuurder, een senior communicatiespecialist en een HR-teamleider met reorganisatie-ervaring. Ook worden er kosten op ondersteuningsgebied gemaakt door P5COM (ondersteuning bij de

operationele verbetering) en kosten PWC (ondersteuning door PWC bij het opstellen van het herstelplan en het financieel addendum) en is er juridische bijstand ingehuurd voor de diverse zaken t.a.v. de reorganisatie en het herstelplan.

specificatie reorganisatiekosten herstelplan XONAR	
Kosten 2022 (conform jaarrekening)	
Kosten PNIL vanwege hun expertise ingehuurd voor het opstellen en uitvoeren van het strategische meerjarenherstelplan in vergelijking met reguliere kosten medewerkers in dienst (= meerkosten) o.a. meerkosten interim-bestuurder, interim-senior communicatiespecialist, interim-HR-manager met reorganisatie-ervaring)	81.798
Kosten juridische/financiële bijstand	555.135
Totaal 2022	636.933
Kosten 2023 (inschatting)	
Ondersteuning op operationeel gebied	377.520
Ondersteuning op financieel gebied	220.000
Juridische bijstand (bestuur/directie/or)	115.000
Kosten PNIL vanwege hun expertise ingehuurd voor het opstellen en uitvoeren van het strategische meerjarenherstelplan in vergelijking met reguliere kosten medewerkers in dienst (= meerkosten) o.a. meerkosten interim-bestuurder, interim-senior communicatiespecialist, interim-HR-manager met reorganisatie-ervaring)	528.000
Totaal 2023	1.240.520
Totaal 2022 + 2023	1.877.453

Alle ramingen van XONAR 2023 zijn plafondbedragen. Wij volgen de daadwerkelijke besteding van deze bedragen nauwgezet en zullen alleen bij gebleken noodzaak tot vergoeding overgaan.

- **Hoe is de verdeelsleutel van de kosten bepaald?**

Conform draaiboek is bij het bepalen van trede 3 (per 1 juli 2022) vastgesteld hoeveel jeugdigen per gemeente jeugdhulp van XONAR ontvingen waarvoor continuïteit van jeugdhulp geboden moest worden. Het relatieve aandeel jeugdigen per gemeente bepaalt de verdeelsleutel.

- **Wat is het actuele ziekteverzuim. Stuur XONAR op het ziekteverzuim? Werpt het al vruchten af? Zitten we volgend jaar niet in zelfde situatie?**

Conform de door u ontvangen (geheime) Update Financieel Addendum Herstelplan is het gemiddelde verzuimpercentage ongeveer 12%. XONAR monitort wekelijks per zorgseenheid de verzuimcijfers en stuurt per zorgseenheid op de bijbehorende zichtbare trend in het verzuim. De geplande afspiegeling (sociaal plan) voor boventallige medewerkers in september 2023 kan mogelijk invloed hebben op het verzuim. Om het verzuim te reduceren heeft XONAR contact gelegd met een in verzuimreductie gespecialiseerde organisatie. Met inzet van hun expertise zal XONAR het verzuim gaan terugdringen, zowel op korte als op langere termijn. Belangrijk onderdeel van dit traject is de inzet van een verzuimspecialist langdurige verzuimdossiers en een interventieprogramma voor medewerkers die langdurig verzuimen.

- **Vergoeding van transitiekosten lijkt een worst. Gaan mensen wachten op deze vergoeding? Het kan toch niet de bedoeling zijn dat gemeenten nu transitievergoeding betalen en dat mensen een dag later naar een andere aanbieder gaan. Is hier iets aan te doen? Het is strategisch niet handig om deze worst voor te houden.**

Hier is niets aan te doen. XONAR is wettelijk verplicht bij het afvloeien van personeel een transitievergoeding te betalen.

Vragen over monitoring / risico's / 'plan B'

- **Hoe ziet plan B eruit?**

Voor onvoorziene omstandigheden heeft de centrumgemeente 2 grote regionale zorgaanbieders Koraal en Mondriaan, die in een samenwerkingsverband van 26 zorgaanbieders actief zijn in alle segmenten van jeugdhulp, gevraagd een noodscenario te ontwikkelen zodat de continuïteit van jeugdhulp kan worden gegarandeerd. De centrumgemeente heeft deze actie ingezet na afstemming met de Jeugdautoriteit. XONAR is geïnformeerd. Het noodscenario is volgtijdig en nadrukkelijk geen alternatief waartegen het herstelplan afgewogen kan worden.

- **Welke financiële en inhoudelijke KPI's worden gemeten?**

De bijlage 'monitoring herstelplan' bij de raadsnota geeft hier inzicht in.

- **Wanneer bepaalt de werkgroep dat de KPI's niet voldoende worden gerealiseerd? Welke stappen vinden dan plaats?**

Ook dit is uitgewerkt in de bijlage "monitoring herstelplan".

- **Hoe voorkomen we dat XONAR over twee jaar opnieuw aanklopt bij jeugdhulpregio Zuid-Limburg met een steunverzoek?**

Dit is nooit voor 100% uit te sluiten. Er wordt strak gemonitord op het herstelplan en het bijbehorende financieel addendum. Dat is wat wij als gemeenten in redelijkheid kunnen doen.

- **Bereiden jullie je voor op een dergelijk scenario?**

Nee.

- **Waarom zou dit steunplan nu wel gaan lukken? XONAR heeft al zo vaak om extra geld gevraagd?**

Volledige garantie voor duurzaam herstel is niet te geven. Er wordt strak gemonitord op het herstelplan en het bijbehorende financieel addendum. Dat is wat wij als gemeenten in redelijkheid kunnen doen. **Zie ook antwoord op de vraag hieronder.**

- **Heeft XONAR eerder financiële steun van de samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg ontvangen?**

In 2015 hebben de gemeenten ZL een incidentele subsidie (subsidieregeling Innovatie jeugdhulp) aan XONAR verstrekt van € 1,1 mln. voor het uitvoeren van een innovatieplan om zo de continuïteit van zorg en infrastructuur bij de decentralisatie naar gemeenten veilig te stellen.

Eind 2015 heeft XONAR aangegeven niet akkoord te gaan met een generieke tariefskorting van 5% voor 2016 en de verblijfstarieven 2016. Op basis van onderzoek van KPMG in 2016 is de tariefskorting van 5% deels teruggedraaid en is het tarief voor pleegzorg aangepast. XONAR heeft toen ook zelf maatregelen getroffen op het gebied van efficiency en portfoliokeuzes.

- **Waarom is er niet voor gekozen om XONAR failliet te laten gaan?**

Een faillissement van XONAR betekent dat de jeugdhulpregio de verantwoordelijkheid heeft voor de continuïteit van de jeugdhulp van alle jeugdigen die hulp krijgen vanuit XONAR (dus ook voor de onderdelen waarop XONAR geen verlies lijdt). In de praktijk betekent dit dat de jeugdhulpregio in korte tijd bij andere aanbieders aanbod moet zoeken om de continuïteit van hulp te waarborgen voor een groot aantal jeugdigen. De jeugdhulpregio wordt hiermee voor een enorme opgave gesteld: zowel inhoudelijk, als financieel (de kosten zullen aanzienlijk hoger zijn dan de bijdragedie nu gevraagd wordt voor herstel) als qua capaciteit die gevraagd wordt vanuit de regio. Belangrijkste is overigens, dat een faillissement zeker schade zal toebrengen aan kwetsbare jongeren vanwege het wisselen van zorgaanbieder. Daarom is een faillissement vanuit de Jeugdautoriteit als geen optie gekwalificeerd en heeft de werkgroep deze optie niet verkend.

- **In het voorstel aan de raden is er eigenlijk geen keus. Is dat wel reëel?**

In zekere zin niet nee. Om de continuïteit van jeugdhulp te borgen is er inderdaad geen andere keuze. Wel kunnen wij door strikte monitoring strakker gaan sturen.

- **Wat waren de alternatieven?**

Onderzocht is of andere scenario's mogelijk zijn. Met name de zogenaamde trede 4 van het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp (opknippen XONAR en zorg onderbrengen bij andere zorgaanbieders) is bekeken. De Jeugdautoriteit en regievoerder hebben zich steeds op het standpunt gesteld dat trede 4 niet aan de orde is aangezien in trede 3 uitzicht is op een reële oplossing. Daarnaast stuurt ook het ministerie van VWS op zo min mogelijke verstoring van zorg.

De Jeugdautoriteit heeft laten weten dat indien het vertrouwen ontbreekt en gemeenten énzorgaanbieder daar gezamenlijk om vragen trede 4 wél mogelijk is. De Jeugdautoriteit wijst op een langdurig en kostbaar traject waarbij de gemeenten gedurende het traject verantwoordelijk blijven voor de continuïteit van zorg en het overeind houden van XONAR. Daarom hebben de portefeuillehouders jeugdhulp ervoor gekozen het raadsvoorstel uit te werken op basis van het herstelplan in trede 3.

Het verkennen van alternatieve scenario's wordt, in overeenstemming met het draaiboek, ingezet wanneer het herstelplan onvoldoende effect heeft en hiermee de continuïteit van zorg voor de korte tot middellange termijn in het gedrang komt. Partijen stellen dan een continuïteitsplan op. In dit plan bereiden de aanbieder en de regievoerder alternatieve scenario's voor, gericht op het

waarborgen van de continuïteit in het brede landschap. Deze verkenning en het opstellen van een continuïteitsplan zijn onderdeel van de zogenoemde ‘trede 4’ uit het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp.

- **Waarom is in het herstelplan niet voor trede 4 of verder gekozen?**

Het herstelplan hoort bij trede 3, de treden horen bij het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp, dit is het onderdeel urgentiebepaling. Het draaiboek geeft aan dat er eerst gekeken moet worden naar mogelijk herstel op basis van een herstelplan. Pas als dat aantoonbaar niet haalbaar is komt trede 4 in zicht. Deels wordt trede 4 nu wel toegepast in die zin dat de onrendabele onderdelen van XONAR worden afgestoten en overgedragen aan andere aanbieders.

- **Hoe wordt de monitoring vormgegeven en wat zijn de interventiemogelijkheden voor de gemeenten?**

Zie de bijlage monitoring. Het is lastig om aan de voorkant exact aan te geven wanneer er door gemeenten geëscaleerd moet worden. XONAR, Jeugdautoriteit en gemeenten voeren regelmatig overleg over de voortgang. Indien zowel de Jeugdautoriteit als gemeenten van mening zijn dat de voortgang te veel afwijkt van het plan is dat direct aanleiding om de G16 daarvan met onderbouwing in kennis te stellen. De G16 bepaalt dan gezamenlijk of opschaling in de trede van het draaiboek Continuïteit Jeugdhulp wordt ingezet. Bij opschaling verlegt de focus zich van herstel van XONAR naar het realiseren van de zorgcontinuïteit onder regie van gemeenten.

- **Wat zijn de risico's en de beheersmaatregelen voor de gemeenten?**

Het risico voor gemeenten is dat XONAR in de komende jaren opnieuw om een bijdrage vraagt en/of alsnog failliet gaat. De monitor zoals bijgevoegd bij het raadsvoorstel bevat beheersmaatregelen voor deze risico's. Zie ook de risicoparagraaf in het raadsvoorstel.

- **Welke risico's zitten aan het raadsbesluit?**

Zie het antwoord op de vraag hierboven.

- **Hoe verliep de monitoring in het verleden?**

Het gemeentelijk contractteam besprak 2x per jaar alle ontwikkelingen inclusief financiën met XONAR. Daarnaast vond er jaarlijks een analyse van de gepubliceerde jaarrekening plaats. De frequentie van de gesprekken is in 2021 verhoogd naar 4x per jaar en in 2022 naar maandelijks. De monitoring van het herstelplan is in juli 2023 gestart en is 2x per maand.

De recente aanbesteding verplicht zorgaanbieders jaarlijks naast de jaarrekening aanvullende gegevens aan te leveren aan de hand waarvan kan worden getoetst op risico's en zo nodig bijgestuurd. Onze processen worden daarop aangepast.

- **Worden gemeenten ook meegenomen of de financiële resultaten worden behaald?**

De monitoring wordt bestuurlijk gevolgd door een delegatie van de G16 wethouders. Hun bevindingen worden periodiek gedeeld met de G16, dus met alle gemeenten.

- **Monitoring? Wat kan de gemeente, we zijn immers geen partij? Kunnen wij beleidsveranderingen aanbrengen**

Aan de financiële bijdrage worden voorwaarden verbonden. Het realiseren van die voorwaarden wordt gevolgd via de monitoring. De voorwaarden hebben vooral betrekking op het realiseren van doelstellingen die bijdragen aan de noodzakelijke veranderingen. Gemeenten hebben weinig of geen invloed op het beleid dat door XONAR wordt gevoerd.

Vragen over het herstelplan van XONAR

- **Wie zitten in kernteam die proces begeleidt van (uitvoeren) herstelplan?**

In de werkgroep herstelplan zijn vertegenwoordigd: 3 beleidsmedewerkers van de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen, 3 financieel adviseurs, 2 uit de jeugdregio en een zzp-er via BMC, aanvankelijk 2 contractmanagers uit de jeugdregio echter in de laatste fase niet meer, 1 communicatieadviseur van de gemeente Maastricht, 2 externe adviseurs met ervaring in vergelijkbare trajecten, de regievoerder, de Jeugdautoriteit en de coördinator van het InkoopteamSD als voorzitter. Daarnaast wordt voor specifieke vragen op afroep een beroep gedaan op de stadsadvocaat. De werkgroep overlegde tot besluitvorming in de colleges in juni 2x per week met 3 leden van het MT van XONAR. Met ingang van juli is de frequentie 1x per 2 weken. De regievoerder en Jeugdautoriteit zijn aanwezig bij deze overleggen.

- **Hoe vaak komt de financiële werkgroep bij elkaar?**

In de periode tot de besluitvorming in de colleges 2x per week samen met XONAR. Daarnaast was er dagelijks contact op sub-werkgroep niveau. De frequentie op dit moment is 1x per 2 weken plus 1x per 2 weken monitoringoverleg.

- **Hoe wordt een en ander geborgd in de organisatie van XONAR, los van de bedrijfsvoering? Vindt er een structuuringreep plaats in de organisatie in het middenkader en de overhead?**

Onderdeel van het herstelplan (wat onder geheimhouding is in te zien) is een aanpassing van de organisatie. Er is onder meer gesneden in het management en de overhead.

- **Wat wordt afgestoten door XONAR en hoe vindt de zorgoverdracht plaats en wat betekent dit voor de cliënten?**

De bijlage zorg continuïteit van het raadsvoorstel geeft hier inzicht in.

- **Wat blijft er over van XONAR?**

Het herstelplan geeft hier inzicht in.

- **Hoeveel personeelsleden verliezen hun baan hierdoor bij XONAR?**

Zie het financieel addendum. De formatie van XONAR wordt afgebouwd met 132 fte. Dit aantal is naar de situatie op een peildatum. De aantallen kunnen fluctueren door natuurlijk verloop.

- **Hoe wordt het vertrouwen in XONAR hersteld?**

Het zal tijd kosten om het vertrouwen in XONAR te herstellen. Het doel van de monitor is om als regio goed te blijven volgen welke stappen XONAR in de komende tijd zet. Stapje voor stapje kan zo het vertrouwen hersteld worden.

- **Hoe komt het dat de kosten zo stijgen vanaf oktober 2023 bij XONAR?**

XONAR heeft vanaf september 2022 kosten gemaakt voor het herstelplan en deze kosten lopen nog geheel 2023 door. In september 2023 wordt het sociaal plan effectief. Vanaf dat moment kunnen medewerkers een beroep doen op de wettelijke transitievergoedingen. Deze vormen een substantieel deel van de kosten. Vanaf september worden er derhalve extra kosten verwacht i.v.m. de boventalligheid van medewerkers bij hulpvormen waar XONAR afscheid van neemt. Een gedeelte van deze transitievergoedingen kan overigens ook nog in 2024 vallen, afhankelijk van de herplaatsing van boventallige medewerkers.

- **Wat gebeurt er met de opbrengst van het vastgoed?**

De opbrengst van de verkoop van het vastgoed wordt ingezet als dekking voor achterstallig onderhoud en verduurzaming van de vastgoedportefeuille. XONAR beschikt niet over een actueel onderhoudsplan. In onze voorwaarden bij de financiering van het herstelplan vragen wij XONAR het verouderde onderhoudsplan te actualiseren zodat wij kunnen toetsen wat nodig is en in welk tijdsbestek. In de voorwaarden bij de financiering van het herstelplan vragen wij XONAR ook, indien de opbrengst uit de verkoop van vastgoed hoger is dan benodigd voor het onderhoudsplan, de hogere opbrengst in te zetten voor financiering van de frictiekosten in het herstelplan zodat de bijdrage van de gemeenten omlaag kan.

- **Wat levert de steun die we nu gaan geven ons op? Wordt de zorg hier inhoudelijk beter van?**

De steun zorgt ervoor dat de continuïteit van jeugdhulp geborgd wordt en dat XONAR de kans krijgt om weer naar een gezonde bedrijfsvoering toe te groeien. Hiermee zorgen we ervoor dat de jeugdhulp ook op langere termijn geborgd blijft. Meer stabiliteit binnen XONAR leidt ertoe dat er meer rust in het zorglandschap ontstaat en bijv. minder wisseling van vaste zorgverlener voor jeugdigen en gezinnen.

- **Zit de transformatieopdracht wel voldoende in het herstelplan?**

De transformatieopdracht is een opdracht voor en door de hele regio en haar gecontracteerde partijen. Deze is niet enkel door XONAR in te vullen. Het herstelplan is gericht op de bedrijfsvoering van XONAR. Wel zal in de monitoring gekeken worden of de bedrijfsvoering voldoende flexibel is om in te spelen op wijzigingen als gevolg van de transformatie. Bijvoorbeeld wanneer minder behoefte ontstaat aan verblijfsplekken omdat er meer lichtere, ambulante jeugdhulp wordt ingezet.

- **Wat wordt er precies afgestoten door XONAR en wie gaat dat overnemen? (Graag precies overzicht)**

Zie de bijlage Zorgcontinuïteit die is toegevoegd aan het raadsvoorstel.

- **Wat zijn de alternatieven voor de huidige MKD's?**

Ook hier geeft de bijlage Zorgcontinuïteit inzicht in.

- **Welke stukken zijn wel en niet vertrouwelijk?**

Op de bijlagen Herstelplan XONAR en Financieel addendum bij het herstelplan van het raadsvoorstel rust geheimhouding. Deze geheimhouding is door de colleges aan de gemeenteraden opgelegd. De bijlagen zijn geheim, omdat deze gedetailleerde, bedrijfsgevoelige informatie over XONAR bevatten. Ze zijn wel onder voorwaarden bij de griffie in te zien door raadsleden. De overige stukken zijn openbaar.

- **Loopt personeel van XONAR nu al weg?**

Er is inderdaad sprake van verloop. Dit zien we overigens niet alleen bij XONAR; in het hele zorgveld is het verloop relatief groot.

- **Herstelplan actualiseren en bijvoegen.**

Het Herstelplan van december 2022 is niet geactualiseerd met uitzondering van de financiële paragraaf, het financieel addendum bij het herstelplan van juni 2023. Deze liggen voor raadsleden ter inzage bij de griffie.

- **Hoeveel tijd krijgt XONAR?**

XONAR moet binnen 6 maanden (dit is voor het einde van 2023) laten zien dat het herstel inzet door gecontroleerde bijsturing op oplossingen in de bedrijfsvoering en contractering. Volledig herstel zal een langere periode in beslag nemen.

- **Geheimhouding stukken is opgelegd door XONAR. Waarom laten we ons dat opleggen door iemand die geld van ons wil?**

De gegevens zijn onder geheimhouding verstrekt omdat het bedrijfsgevoelige informatie betreft. Openbaarmaking hiervan schaadt het bedrijfsbelang van XONAR. Colleges hebben vervolgens op basis van de Gemeentewet geheimhouding aan hun gemeenteraden opgelegd.

- **Graag een overzicht van de fusies van XONAR**

Zie voor een overzicht pagina 14 van het herstelplan dat onderdeel is van de raadsstukken.

- **Wat gebeurt er met cliënten van onderdelen die worden afgestoten?**

Zie het memo Zorgcontinuïteit dat onderdeel is van de raadsstukken.

- **Wat betekent het stoppen met de verschillende hulpvormen voor het aanbod van XONAR?**

XONAR krimpt wel maar is nog steeds een cruciale zorgaanbieder met een zorgaanbod in alle segmenten.

- **Wordt de druk niet hoger op andere medewerkers die niet ziek zijn en die de zieken moeten opvangen?**

XONAR zet onder meer ingehuurd personeel in voor vervanging van zieke medewerkers.

- **Zorgen over de lage productiviteit en het onvermogen van XONAR om die te verhogen. De druk op de medewerkers gaat omhoog. Vertaalt zich dit in hoger ziekteverzuim?**

Wij hebben geen informatie die wijst op een hoger ziekteverzuim door verhoging van de productiviteit. XONAR stuurt actief op het verhogen van de productiviteit. Wij volgen dit op de voet in de monitoring.

- **Is er voldoende aandacht voor de professional en dat verzakelijking niet doorslaat op medewerker?**

XONAR besteedt veel aandacht aan de begeleiding van de medewerkers. Verzakelijking is onvermijdelijk en ook noodzakelijk om het herstelplan te realiseren.

- **Vertaalt probleem productiviteit zich niet naar andere zorgaanbieders?**

Te lage productiviteit speelt nadrukkelijk bij XONAR. Wij hebben geen zicht op de productiviteit bij andere zorgaanbieders

- **Is er voldoende aandacht voor de werkgelegenheid van de medewerkers van XONAR?**

In verband met de schaarste op de arbeidsmarkt is de verwachting dat de boventallige XONAR medewerkers snel ander werk vinden.

Bij het uittreden van XONAR uit JENS is behoud van werkgelegenheid en expertise van het personeel één van de uitgangspunten. Het is de bedoeling dat personeel XONAR wordt overgenomen door coöperatieleden JENS. XONAR en JENS voeren hierover constructief overleg en zijn in gesprek met de medewerkers.

- **Hebben de medewerkers van XONAR meegewerkt aan het herstelplan?**

Een aantal medewerkers van XONAR hebben daadwerkelijk meegewerkt aan het herstelplan. Daarnaast heeft het herstelplan het volledige interne adviestraject van medezeggenschap doorlopen.

- **Kan de correspondentie van XONAR met de ouders openbaar worden gemaakt?**

Gemeenten beschikken niet over deze correspondentie. Bovendien gaat het om privacygevoelige informatie.

- **Verbeteren functiemix XONAR. Hoe pak je dat aan? Combinatie van personeel dat blijft in combinatie met mbo-geschoold personeel werken?**

XONAR werft onder meer voor MBO geschoold personeel om de functiemix te verbeteren.

- **Zorgen over continuïteit jeugdhulp.**

Het grootste probleem binnen het veld is het gebrek aan capaciteit vanwege personeelsverloop (niet alleen bij XONAR). Dit dwingt ons kritisch te kijken wanneer gespecialiseerde jeugdhulp echt noodzakelijk is en wanneer gezinnen op andere manieren, vanuit voorliggende voorzieningen, gesteund kunnen worden.

- **Vinden alle 16 gemeenten trede 3 het beste?**

De 16 portefeuillehouders jeugdhulp van de jeugdregio hebben unaniem besloten voor hetherstelplan op basis van trede 3. De 16 colleges van B&W hebben daar vervolgens mee ingestemd.

- **Aantal cliënten daalt nog steeds?**

Het aantal cliënten in de regio Zuid-Limburg die een beroep doen op jeugdzorg daalt over de gehele lijn. Vandaar dat ook XONAR te maken heeft met een dalend aantal cliënten (instroom). Het marktaandeel van XONAR ten aanzien van de gehele regio Zuid-Limburg is niet gedaald.

- **Leefhuizen (gedeeltelijk) afstoten; wat houdt dit in voor het zorgaanbod in de regio?**

XONAR heeft als combinatie de aanbesteding segment 2-Wonen gegund gekregen. De Leefhuizen maken onderdeel uit van dit segment. De combinatie waarvan XONAR penvoerder is, is contractueel verplicht om een aantal ingekochte plekken leefhuizen aan te bieden. XONAR stootals individuele zorgaanbieder het product Leefhuizen gedeeltelijk af en deze plekken worden door andere gegunde zorgaanbieders in de regio overgenomen. Het zorgaanbod Leefhuizen in de regio is hierdoor gegarandeerd.

Vragen over eventuele fusie met Mutsaers

- **Wat vinden jullie van de fusieplannen met Mutsaers?**

XONAR beschrijft in het herstelplan dat de organisatie het op eigen kracht niet zal redden. Voor écht duurzaam herstel is een fusiepartner nodig. XONAR blijft door het productportfolio dat zich uitsluitend richt op jeugdhulp erg kwetsbaar. Diversificatie in de productportfolio is noodzakelijk. XONAR heeft hiervoor een stevige partner nodig. Ook na het afstoten van verliesgevende producten blijft fusie noodzakelijk

XONAR en Mutsaersstichting onderzoeken op dit moment de mogelijkheden voor een fusie. Eerste stap in deze verkenning is een due diligence onderzoek. Beide partijen laten door PWC onderzoeken hoe ze er financieel voorstaan. De uitkomsten van dat onderzoek zijn niet alleen voor de fusiepartners maar ook voor de gemeenten van belang. Indien XONAR fuseert met een zwakke partij is dit een continuïteitsrisico voor de toekomst. Dit is ook zo besproken met de bestuurder en voorzitter RvT van XONAR.

De beoogde fusiepartner Mutsaers komt niet zonder bagage. Uit de jaarrekeningen blijkt dat zowel 2021 en 2022 verliesgevend zijn geweest. De uitkomsten van de due diligence moet meer inzicht in geven in de financiële positie van Mutsaers.

Gemeenten zijn geen partij in de fusie en kunnen daardoor nauwelijks voorwaarden stellen. De Jeugddautoriteit heeft met de bestuurder van XONAR de noodzaak van fusie met een financieel gezonde fusiepartner besproken en inzage gevraagd in de opdrachtformulering voor de due diligence. Op deze manier wil de Jeugddautoriteit inzicht krijgen in de consequenties voor de continuïteit van de jeugdhulp en de mogelijke risico's. Zo nodig zal de Jeugddautoriteit aantekeningen plaatsen bij de due diligence. De Jeugddautoriteit zal interveniëren als zij naar aanleiding van haar vragen risico's signaleert m.b.t. de continuïteit van jeugdhulp.

Voor welke fusievorm wordt gekozen is afhankelijk van het effect van de fusie op de financiële huishouding van XONAR en de overeenkomsten met de gemeenten. Die keuze moet nog gemaakt worden.

Bij een **bestuurlijke fusie** blijft XONAR als entiteit bestaan, waardoor er in die zin niks verandert voor de contracten die XONAR met de gemeenten is aangegaan in het kader van de aanbestedingen in het sociaal domein. Bij een bestuurlijke fusie kan XONAR zonder toestemming van de gemeenten een fusie aangaan. Vooralsnog is het voornemen van XONAR een bestuurlijke fusie aan te gaan.

Bij een **juridische fusie** is er sprake van rechtsopvolging. Dit betekent dat de gemeenten als opdrachtgever met een wijziging van de samenstelling van de opdrachtnemer moet instemmen. XONAR moet in die situatie op grond van de contractuele afspraken verplicht met de gemeenten als opdrachtgever in overleg treden over de (voorgenomen) wijzigingen in de structuur/zeggenschap. Gemeenten zullen dan toetsen of de gewijzigde contractpartij voldoet aan de eisen die zijn gesteld bij de aanbestedingen. Als het gaat om de situatie waarbij XONAR onderaannemer is, is er sprake van vervanging van een bestaande onderaannemer (XONAR door nieuwe juridische entiteit). Daarvoor is toestemming van de gemeente nodig. De gemeenten kunnen hier (redelijke) voorwaarden aan verbinden.

De fasering van de besluitvorming over het herstelplan loopt niet parallel met de fasering van de besluitvorming over de voorgenomen fusie. Besluitvorming over het herstelplan is in verband met de precaire financiële situatie van XONAR op korte termijn noodzakelijk. Duidelijkheid over de fusie verwachten wij niet voor de jaarwisseling. De beoordeling of er sprake is van duurzaam herstel en een daarop gebaseerde financiële bijdrage moet gebeuren op basis van het herstelplan zonder fusiepartner.

Vragen over (uittreding) JENS

- **Wat wordt bedoeld met uitfasering uiterlijk 1 januari 2024?**

Hiermee wordt bedoeld dat XONAR voornemens is om op 1 januari 2024 uit de coöperatie JENS te treden.

- **Is er ook een reden waarom de uittreding van XONAR binnen JENS niet wordt beschreven?**

In het persbericht van 25 mei jl. hebben JENS en XONAR aangekondigd de mogelijkheid te onderzoeken om uit elkaar te gaan. Op welke manier en onder welke voorwaarden dit precies vorm krijgt, is op dit moment onderwerp van gesprek. Deze gesprekken verlopen voortvarend en constructief.

- **Waarom is het verlies van JENS niet alleen opgelost door de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal, maar door alle 16 gemeenten?**

De problemen bij XONAR zijn het gevolg van **de bedrijfsvoering van XONAR** en zijn niet te wijten aan één of meerdere specifieke contracten. Een gezamenlijke oplossing ligt dan ook voor de hand. Bovendien vormen de 16 gemeenten in Zuid-Limburg één jeugdhulpregio en zijn daarmee als één regio verantwoordelijk voor de continuïteit van de jeugdhulp in de regio.

- **Hoe komt het dat de verdeling inclusief JENS voordeliger is voor de 13 gemeenten?**

Het verschil ontstaat doordat in de variant waarin de 16 gemeenten alle kosten verdelen ook de ambulante cliënten van XONAR in JENS worden meegenomen. Dat is in de andere variant (13 + 3) niet het geval, dan komen de kosten voor de ambulante cliënten XONAR in JENS voor rekening van de drie gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal.

- **Waarom kiezen de gemeenten HLV dan toch voor deze optie, ondanks dat het voor hen duurder uitvalt?**

De problematiek in het dossier JENS wijkt niet af van het patroon dat wij ook in andere dossiers van XONAR zien zoals MKD en Leefhuizen. Te lage productiviteit, verkeerde personeelsmix waardoor te hoge personeelskosten, meer zorg leveren dan beschikt, etc. De problematiek JENS past daardoor in het grotere patroon. Dan is het ook logisch om als G16 samen de lasten te dragen van de ingrepen die nu worden gedaan. Bovendien hebben de HLV-gemeenten altijd aangegeven dat ze hun verantwoordelijkheid nemen met betrekking tot JENS.

- **In het herstelplan XONAR van december 2022 wordt met betrekking tot JENS over andere bedragen gesproken dan in het financieel addendum van juni 2023. Kan dit toegelicht worden?**

In het herstelplan wordt gesproken over een bedrag van € 7 mln. m.b.t. JENS en in het addendum over een bedrag van € 2,3 mln. Het, ook publiekelijk gedeelde, bedrag van € 7 mln. heeft betrekking op de maximale uittreedvergoeding die JENS van XONAR zou kunnen vragen in het geval dat XONAR haar lidmaatschap van JENS opzegt en uit de coöperatie stapt.

Toelichting: in de statuten van JENS is onder andere opgenomen dat een uittredende partij de financiële gevolgen van het beëindigen van het lidmaatschap vergoedt aan de coöperatie door een uittredingsvergoeding te betalen die dient als redelijke schadeloosstelling. In de statuten JENS staat eveneens dat de coöperatie en het uitredend lid zich zullen inspannen de financiële gevolgen van het uittreden over en weer waar mogelijk te beperken. XONAR en JENS zijn al enige tijd voortvarend en constructief met elkaar in gesprek over het uittreden van XONAR uit JENS per 1 januari 2024. Uitgangspunt hierbij is om dit te realiseren met behoud van capaciteit en expertise (personeel) en daarmee zorgcontinuïteit voor alle en toekomstige cliënten, behoud van werkgele-

genheid (personeel wordt in dit scenario overgenomen door coöperatieleden JENS) en zonder uit-treedvergoeding.

Het bedrag van € 2,3 mln. dat genoemd wordt in het addendum bij het herstelplan en in het formele verzoek van XONAR aan de gemeenten Zuid-Limburg heeft betrekking op:

- de maximale frictiekosten (1,8 mln.) die gepaard kunnen gaan met de overgang van personeel vanuit XONAR naar coöperatieleden JENS. Personeel heeft conform de CAO Jeugdzorg bepaalde rechten en deze worden hiermee financieel veiliggesteld.
- de maximale kosten voor juridische bijstand (0,5 mln.) hebben betrekking op kosten voor juridische bijstand die mogelijk gemaakt moeten worden in dit proces.

De € 2,3 mln. betreft een raming, we volgen de uitgaven nauwgezet en betalen alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten.

~ In het herstelplan is uitgegaan van grotere tekorten 2022 van XONAR in JENS dan blijkt uit de jaarrekening XONAR. Inmiddels hebben de gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal het verzoek van JENS voor aanvullende financiering 2022 gehonoreerd. Daarmee wordt de bijdrage van XONAR aan het jaarrekeningtekort 2022 van JENS, anders dan in het herstelplan aangenomen, verwaarloosbaar klein.

- **Moet Landgraaf straks niet ook nog meebetalen aan uittreedvergoeding? Als XONAR deze moet gaan betalen betaalt HLV dan niet dubbel?**

XONAR en JENS verkennen de mogelijkheid dat XONAR per 1-1-2024 uit de coöperatie JENS stapt. Uitgangspunt is om dit te realiseren met behoud van capaciteit en expertise (personeel) en daarmee zorgcontinuïteit voor alle huidige en toekomstige cliënten, behoud van werkgelegenheid (personeel wordt in dit scenario overgenomen door coöperatieleden JENS) en zonder uittreedvergoeding. Vooralsnog verloopt de verkenning voortvarend en constructief.

- **JENS heeft zich hersteld in de laatste jaren? Kunt u dat bevestigen?**

De JENS-gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal zijn tevreden over de koers en de resultaten die JENS inhoudelijk boekt. In de afgelopen jaren hebben zich onvoorziene ontwikkelingen voorgedaan waardoor meer en zwaardere hulp nodig was. JENS heeft vanaf dag 1 met een taakstellend budget moeten werken. Een budget dat achteraf bezien niet realistisch is gebleken. De gemeenten HLV hebben binnen de contractuele hulpventielen JENS gecompenseerd voor uitgevoerde aanvullende werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden en het budget – met terugwerkende kracht - aangepast. In die zin kan er geen sprake zijn van enig herstel van JENS. Het taakstellend budget van JENS is daarentegen wel hersteld door de gemeenten HLV. De eerste jaren van uitvoering van de Basishulp Jeugd waren voor JENS - ongeacht het taakstellende budget – ingewikkeld; een nieuwe organisatie moest worden gebouwd en de Basishulp Jeugd moest voor de gemeenten HLV anders vorm gegeven worden. Veel stakeholders in de Basishulp Jeugd moesten aangesloten worden op de vernieuwende werkwijze van JENS: passende ondersteuning en hulp zo dichtbij als mogelijk, in de vertrouwde omgeving, waarbij waarmogelijk een beroep wordt gedaan op de zelfredzaamheid van het kind, gezin en omgeving. Hulp zo kortdurend en licht als mogelijk en zo zwaar en langdurig als nodig. Van deze ingewikkelde beginfase heeft JENS zich hersteld en is JENS inmiddels een volwassen partner van HLV geworden.

- **Hoe zit de JENS constructie in elkaar?**

Zie separaat memo 'Samenwerking JENS - Heerlen, Landgraaf, Voerendaal'.

- **Zijn de JENS tarieven te laag? Gehoord dat deze 15% lager zijn dan de tarieven van de jeugdregio.**

Er is geen onafhankelijk onderzoek gedaan naar de tarieven. JENS geeft aan dat de tarieven voor de gevraagde inzet onderbouwd en kostendekkend zijn. XONAR geeft aan verlies te lijden op een aantal van haar producten, waaronder (een deel van) de inzet voor JENS. Dit is een breder probleem dat ligt binnen de bedrijfsvoering van XONAR en niet te wijten is aan één of meerdere specifieke contracten. Bovendien is de door JENS gevraagde inzet niet zonder meer vergelijkbaar met de arrangementen Zuid-Limburg.

Herstelplan XONAR

Informatiebijeenkomsten raadsleden op 3, 4 en 5 juli 2023

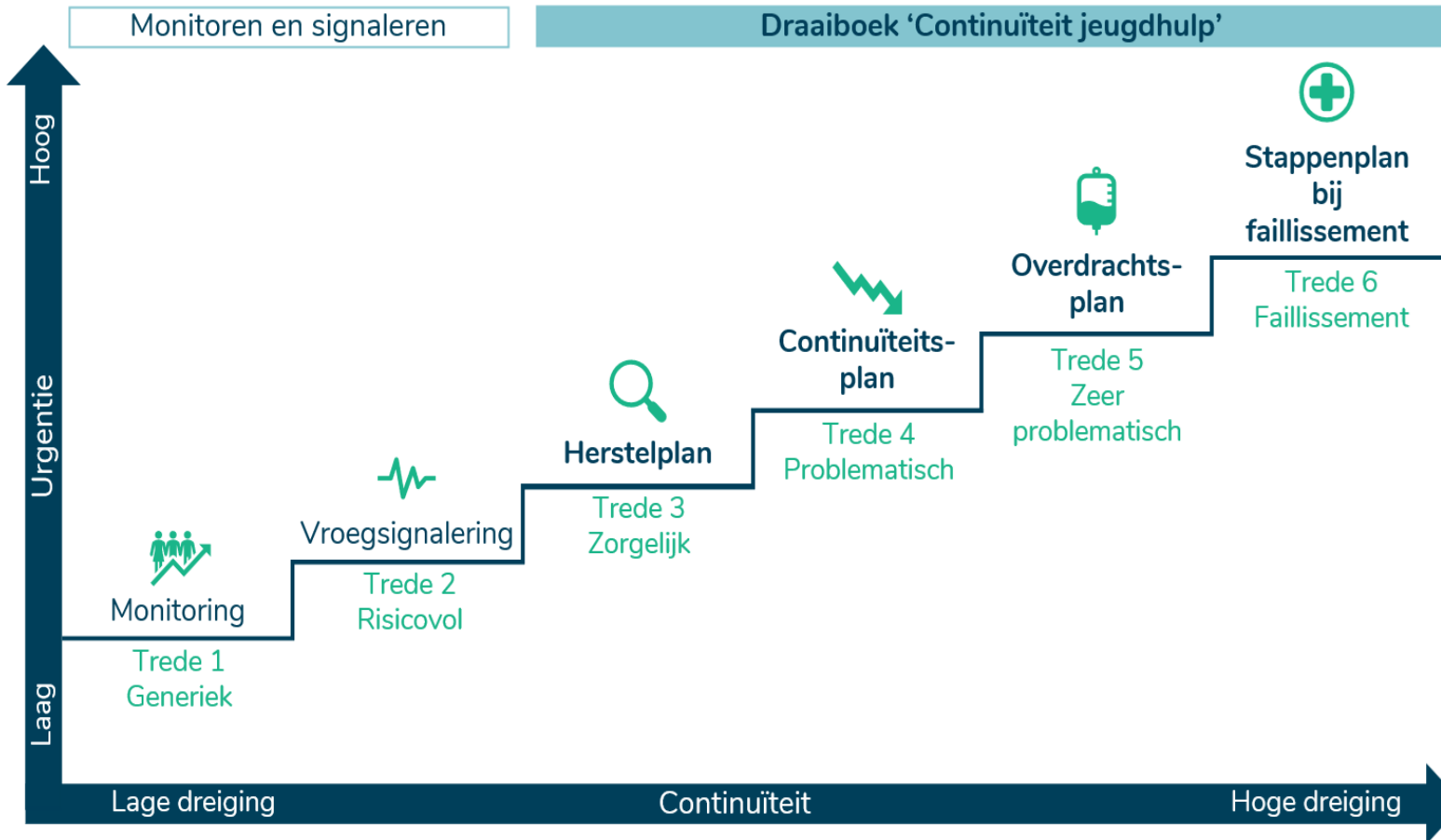
Korte inhoud

- Korte terugblik
- Draaiboek continuïteit jeugdhulp
- Herstelplan (niet inhoudelijk in verband met **geheimhouding**)
- Relatie met aanbesteding
- Verplichting financiële steun
- Geheimhouding
- Vervolgproces

Korte terugblik

- Mei 2021 eerste signalen financiële problemen bij XONAR.
- Frequentie periodieke gesprekken opgevoerd van 2x naar 4x per jaar.
- April 2022 verbeterplan XONAR + melding fors verlies in eerste kwartaal.
- Frequentie periodieke gesprekken van 4x per jaar naar maandelijks + contact met Jeugdautoriteit.
- Juli 2022 bestuurlijk overleg XONAR en Jeugdregio iav Jeugdautoriteit. Gezamenlijk besluit dat trede 3 draaiboek continuïteit jeugdhulp van toepassing is.
- September 2022 benoeming regievoerder.
- December 2022 XONAR presenteert het verplichte herstelplan. **In verband met bedrijfsgevoelige informatie geheimhouding.**

Draaiboek continuïteit jeugdhulp

Probleemanalyse XONAR

Op hoofdlijnen worden in het herstelplan de volgende problemen geïnventariseerd:

1. Knelpunten in governance, aansturing en organisatie-inrichting
2. Overheadkosten hoger dan veronderstelling in de tarieven
3. Te lage productiviteit
 - Normering 1.300 uren. XONAR ca 1.100 uren.
4. Te hoge zorgpersoneelskosten (per fte) vs. tarieven
5. Hoog ziekteverzuim.
6. Verlies in de deelname aan de coöperatie JENS;
 - verliezen in de exploitatie
 - verliesbijdrage in JENS.
7. Niet (volledig) vergoede activiteiten/kosten.
8. (Eenmalige) meerkosten door Covid-19.

Herstelplan XONAR / verantwoordelijkheden

- De verantwoordelijkheid voor haar bedrijfsvoering ligt bij XONAR zelf. De jeugdregio en de deelnemende gemeenten hebben daar geen rol in. Het draaiboek continuïteit jeugdhulp houdt XONAR verantwoordelijk voor het borgen van de continuïteit van zorg.
- De wettelijke verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de jeugdhulp ligt echter bij de gemeenten. Daarom dienen de gemeenten in te stemmen met het herstelplan. Waar de maatregelen uit het herstelplan raken aan de continuïteit van jeugdhulp is de instemming van de gemeenten noodzakelijk.

Herstelplan XONAR / 2 sporen

- Spoor 1 > standalone verbeteren
 - Portfolio keuzes (= afstoten verliesgevende onderdelen)
 - Operationeel verbeteren
- Spoor 2 > fusie met andere partij
 - Diversificatie
 - Schaalvoordelen

Herstelplan / uitgangspunten beoordeling

Beoordeling herstelplan aan de hand van volgende uitgangspunten:

- Continuïteit jeugdhulp is gegarandeerd;
- Herstelplan sluit aan op de transformatie die de jeugdregio voor ogen heeft en de daarop gebaseerde nieuwe inkoop jeugdhulp;
- Herstelplan geeft binnen een reële termijn uitzicht op een duurzaam gezonde bedrijfsvoering;
- Gezonde bedrijfsvoering waarbij in de toekomst geen beroep meer wordt gedaan op aanvullende financiering door de gemeenten.

Herstelplan / beoordeling 1

- Grootste knelpunten in exploitatie
 - Te lage productiviteit
 - Personeelsmix klopt niet > te hoge personeelskosten
 - Meer zorg leveren dan wordt vergoed
 - Bedrijfsvoering niet op orde
- Dit patroon doet zich voor bij alle producten
- Probleem ligt binnen bedrijfsvoering XONAR en is niet te wijten aan één of meerdere specifieke contracten.

Herstelplan / beoordeling 2

- Duurzame bedrijfsvoering noodzakelijk.
- XONAR moet zonder steun van derden verder kunnen.
 - Steun gemeenten is incidenteel.
 - Geen structurele bijdragen.
 - Geen tariefverhogingen
 - Rendement moet minimaal 2% zijn
- Om dit te kunnen realiseren aanvullende portfoliokeuzes noodzakelijk
 - Afstoten verliesgevende activiteiten JENS en Leefhuizen

Financiële steun

- Frictiekosten vastgoed 1,9 mln.
 - Transitiekosten personeel 3,7 mln.
 - Reorganisatiekosten 2,4 mln. +
8,0 mln.
-
- Alle bedragen zijn plafondbedragen
 - Verdeelsleutel bijdrage per gemeente o.b.v. cliëntaantallen op peildatum 01-07-2022.

Voorwaarden en monitoring

- Aan de financiële steun worden voorwaarden verbonden.
- XONAR moet naar vermogen zoveel mogelijk kosten zelf dragen.
- Gefaseerde bevoorschotting.
- Aantonen dat kosten werkelijk zijn gemaakt.
- Accountantsverklaring bij eindafrekening.
- Gedurende in ieder geval 2 jaar strakke monitoring en zo nodig bijsturing.

Relatie met aanbesteding

- XONAR voldoet aan alle voorwaarden van het Programma van Eisen. Daarom gunning van inschrijvingen XONAR op de verschillende segmenten.
- Zwakke solvabiliteit (< 20%) is geen uitsluitingsgrond.
- Wel verplichting om verbeterplan te maken dat uitzicht geeft op duurzaam herstel. (herstelplan = verbeterplan)
- Gemeenten zijn zorgvuldig te werk gegaan. Onder meer:
 - Marktconsultaties
 - Kostprijsonderzoek bij meerdere zorgaanbieders, waaronder XONAR
 - Consultatie zorgaanbieders over arrangementen en voorlopige tarieven
- Generieke tarieven. Geen tariefdifferentiatie.
- Gunning is definitief. Na-onderhandelingen met individuele zorgaanbieders zijn niet mogelijk.

Verplichting financiële steun 1

- Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de continuïteit van de jeugdhulp.
- Als een cruciale zorgaanbieder zoals XONAR in financiële problemen komt, zijn gemeenten op grond van de Jeugdwet verplicht financiële steun te verlenen. Ook indien, zoals bij XONAR, de oorzaak van de problemen voor een groot deel gezocht moet worden in het eigen handelen.

Verplichting financiële steun 2

- Wat als niet alle 16 gemeenteraden instemmen met het voorstel voor financiële steun aan XONAR?
- Op basis van ervaringen in eerdere cases elders in het land 2 scenario's mogelijk voor het vervolg.
 1. De centrumgemeente schiet voor en probeert achteraf alsnog tot overeenstemming te komen. Centrumgemeente Maastricht heeft de jeugddautoriteit laten weten hier geen medewerking aan te verlenen.
 2. Het alternatieve scenario is dat het ministerie de procedure van indeplaatsstelling volgt en bij die gemeenten die niet akkoord gaan met financiële steun aan XONAR in het budgetrecht van de gemeenteraden treedt en alsnog het besluit voor financiële steun neemt.
- Het is uiteraard niet de bedoeling dat het zover komt. Het moet echter duidelijk zijn dat er geen keuze- en geen beleidsvrijheid is.

Geheimhouding

- Op een aantal onderliggende stukken is geheimhouding opgelegd door het college. Met het oog op een zorgvuldig en vlot verloop van de behandeling, kunnen de onderliggende stukken waarop geheimhouding rust op afspraak bij de griffie worden ingezien.
- Over de geheime bijlage kan in de openbare vergaderingen (commissie / domein- en raadsvergadering) niet worden gesproken. Als dat wel gewenst is, dan dient de vergadering in beslotenheid plaats te vinden.
- Verder is het van belang dat degenen die kennis hebben genomen van de stukken hierover slechts spreken met andere raadsleden en/of burgerleden die de geheime stukken mogen inzien.

Vervolgproces

- Informeren
 - Informatiebijeenkomsten raadsleden 3, 4 en 5 juli.
 - Inzage geheime stukken (herstelplan en financieel addendum) bij griffie.
- Technische vragen
 - Technische vragen uiterlijk 2 weken voor commissie/domeinvergadering.
 - Centrale beantwoording door leden werkgroep herstelplan.
 - Set vragen en antwoorden naar alle gemeenten.
 - Antwoorden op vragen over geheime stukken ter inzage bij herstelplan
- Politieke vragen
 - Raadsvergaderingen na het zomerreces

Samenwerking JENS – Heerlen, Landgraaf, Voerendaal

Aanleiding Basishulp Jeugd

De gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal (HLV) hebben in 2017 geconstateerd dat de met de decentralisatie beoogde transformatie van de jeugdhulp onvoldoende of niet snel genoeg gerealiseerd werd. Dit werd ook onderkend door een aantal grote(re) aanbieders van jeugdhulp, waaronder XONAR, die hierover het gesprek met de gemeenten hebben gezocht. Om meer vooruitgang te boeken in de transformatie, hebben de drie gemeenten op basis van inhoudelijke overwegingen de keuze gemaakt om lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp anders te organiseren. Uitgangspunten hierbij waren en zijn: meerjarige afspraken met 1 contractpartij, lumpsumfinanciering, partnerschap en de combinatie van lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp in 1 opdracht. De nieuwe manier van inkopen heeft als doel betere en efficiëntere zorg voor de jeugd; laagdrempelig, normaliserend en dicht bij huis, met ruimte voor professionals en waarbij aanbieders samenwerken en prikkels ervaren om te transformeren.

Coöperatie JENS

In 2018 hebben de HLV-gemeenten meerdere marktconsultaties gehouden en de opdracht Basishulp Jeugd (BHJ) Europese aanbested. Basishulp Jeugd omvat lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp. De opdracht is aan de Coöperatie 'Samenwerkingsverband Basishulp Jeugd Heerlen, Landgraaf, Voerendaal' (later JENS) gegund voor de periode 2019 tot en met 2022. Coöperatieleden van dit contract waren XONAR, Mondriaan, Radar, Koraal, Alcander, Welsun en Meander.

In 2022 heeft opnieuw een Europese aanbesteding plaatsgevonden, grotendeels gestoeld op de eerdere aanbesteding, aangevuld met de ervaringen uit het lopende contract. De onderliggende visie en de doelen voor de Basishulp Jeugd zijn ongewijzigd. De coöperatie JENS heeft eind juli 2022 opnieuw en definitief ingeschreven op de opdracht Basishulp Jeugd voor de periode 2023 tot en met 2027 met de mogelijkheid van 3 verlengingsopties van ieder twee jaar. In het huidige contract bestaat de coöperatie JENS uit XONAR, Mondriaan, Radar, Koraal, Lionarons GGZ, Kracht in Zorg en Alcander.

De coöperatie is verantwoordelijk voor het bieden van lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp voor jeugdigen en hun gezinnen in de drie gemeenten. Om deze opdracht te kunnen realiseren werkt JENS samen met onderaannemers en leveranciers.

Het begin 2023 gepubliceerde rapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is positief over de kwaliteit van de jeugdhulp en over de resultaten die JENS boekt op de doelstellingen van de Basishulp Jeugd.

Contractueel: overeenkomst gemeenten HLV met coöperatie JENS

De gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal hebben ieder een eigen, gelijkkluidende, overeenkomst met JENS. Deze contracten zijn gebaseerd op een taakgerichte bekostiging met een lumpsumbudget per jaar voor de uitvoering van de Basishulp Jeugd. De coöperatie beschikt niet over een eigen vermogen, de inkomsten bestaan uit de lumpsumfinanciering van de drie gemeenten. Het principe van een lumpsum is dat de opdrachtnemende partij de opdracht uitvoert voor de vooraf overeengekomen lumpsum en onder de vooraf geformuleerde voorwaarden. In het geval er verliezen optreden, komen die voor rekening van de coöperatieleden. Binnen JENS is dit naar rato van de gerealiseerde omzet, voor XONAR is dat rond de 40%.

Gegeven het vernieuwende van deze manier van werken en de ontwikkelingen binnen de jeugdhulp hebben de gemeenten HLV er weloverwogen voor gekozen om in de contracten een optie in te bouwen waarbij ze bij onvoorziene omstandigheden extra budget aan de lumpsum kunnen toevoegen. Deze zogenaamde hulpventielen zijn in het vorige en in het huidige contract opgenomen. De hulpventielen zijn afgelopen jaren ook aangesproken, de gemeenten HLV hebben op verzoek van JENS (achteraf) extra middelen ter beschikking gesteld, aanvullend aan de lumpsum. Voor 2022 heeft JENS ook een verzoek ingediend voor aanvullende financiering, dit verzoek is recent gehonoreerd.

Voor het contract over de jaren 2019-2022 is het lumpsumbudget becijferd op basis van de productiebekostiging van de ambulante hulp (realisatie 2015-2016 en prognose 2017) plus de subsidies voor de lokaal preventieve activiteiten. In de jaarschijven is aangenomen dat door inverdieneffecten vanaf 2021 de Basishulp Jeugd met minder budget vormgegeven kon worden. Daar komt bij dat de lumpsum niet jaarlijks werd geïndexeerd. Dit bleek, evenals de becijfering van het budget per 2019 en de inverdieneffecten, te optimistisch en niet reëel. Er is meer tijd nodig om te transformeren en de inverdieneffecten te realiseren, bovendien heeft corona de transformatie vertraagd en de hulpvraag vergroot. Conform contract is voor de jaarschijf die het betrof aanvullend budget door de HLV-gemeenten beschikbaar gesteld door gebruik te maken van het hulpventiel. Een dergelijke wijziging is afhankelijk van de omstandigheden. Bij onvoorziene risico's, zoals bijvoorbeeld corona, is sprake van aanvullende dienstverlening en worden met een aanvulling op het budget meerkosten als gevolg van die dienstverlening vergoed.

Voor het contract 2023-2027 geldt als vertrekpunt een lumpsumbudget dat rekening houdt met de veranderde omstandigheden sinds 2019. Het lumpsumbedrag is bepaald op basis van de meest actueel beschikbare exploitatieresultaten van JENS en wordt jaarlijks geïndexeerd. Ook in het huidige contract is een hulpventiel opgenomen dat de gemeenten de mogelijkheid biedt om aanvullend te financieren indien sprake is van weinig/niet beïnvloedbare en voorspelbare risico's.

Vanaf 2019 worden in wekelijkse regiegesprekken met JENS alle aspecten van de uitvoering van de opdracht gemonitord. Denk aan: inhoudelijke transformatieve programmalijnen, toeleiding tot hulp en (tijdig) hulpaanbod, bedrijfsvoering en financiën. Waar nodig wordt het overleg geïntensiveerd. Vanuit HLV en JENS staat de bedoeling van de Jeugdwet centraal; het organiseren van continue kwalitatief passende hulp, waarbij het nodig is om het aanbod te transformeren en maatschappelijke doelen te bereiken. Ook het sturen op verhoogde zelf- en samenredzaamheid is daarvan een onderdeel.

Contractueel: onderlinge afspraken coöperatie

De coöperatie bestaat uit meerdere partijen die hun onderlinge afspraken hebben geformaliseerd via statuten en dienstverleningsovereenkomsten.

In de statuten is onder andere opgenomen dat een uittredende partij de financiële gevolgen van het beëindigen van het lidmaatschap vergoedt aan de coöperatie door een uittredingsvergoeding te betalen die dient als een redelijke schadeloosstelling. De vergoeding wordt naar redelijkheid vastgesteld door het Bestuur en de Algemene Ledenvergadering. De coöperatie en het uittredend lid zullen zich inspannen de financiële gevolgen van het uittreden over en weer waar mogelijk te beperken. De uittredingsvergoeding bedraagt daarbij nooit meer dan de omzet die het betreffende lid over het voorafgaande jaar heeft gerealiseerd bij de coöperatie.

JENS maakt tariefafspraken met haar coöperatieleden, met onderaannemers en leveranciers voor de door deze aanbieders te verlenen zorg. Deze afspraken worden middels dienstverleningsovereenkomsten vastgelegd en zijn mede gebaseerd op de te realiseren transformatie.